

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜNDE

YAŞANAN SORUNLARIN ARAŞTIRILARAK ALINMASI

GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA

KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONUNUN

(10/5, 6, 8, 22, 58)

KASTAMONU ÇALIŞMA ZİYARETİ TOPLANTISI

TUTANAKLARI

7 Aralık 2023 Perşembe

KONU

- İnebolu Ticaret ve Sanayi Odası -İstişare Toplantısı

7 Aralık 2023 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.30

BAŞKAN: İsmail Emrah KARAYEL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Nazım ELMAS (Giresun)

SÖZCÜ: Barış KARADENİZ (Sinop)

KÂTİP: Hilmi DURGUN (Antalya)

(İnebolu Ticaret ve Sanayi Odası-İstişare Toplantısı)

SUNUCU LEVENT KENAN – Sayın Komisyon Başkanım, sayın milletvekillerim, Sayın Kaymakamım, sektörümüzün değerli üyeleri, çok kıymetli sivil toplum kuruluşlarımızın başkanları ve balıkçılık ve su ürünleri kooperatiflerimizin başkanları; Türkiye Büyük Millet Meclisi Balıkçılık ve Su Ürünleri Sektöründe Yaşanan Sorunların Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonunun ilgili faaliyetleri yerinde incelemek, sektör temsilcileriyle istişarelerde bulunmak ve yaşanan sorunları tespit etmek amacıyla Karadeniz çalışma ziyaretinin ilk durağı olan Kastamonu ilinin İnebolu ilçesine hoş geldiniz. (Alkışlar)

İlk olarak, selamlama ve açılış konuşmalarını yapmak üzere İnebolu Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Sayın Şakir İşeri'yi kürsüye davet ediyorum. (Alkışlar)

İNEBOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI BAŞKANI ŞAKİR İŞERİ – Sayın Kaymakamım, sayın milletvekillerim, değerli hazırun; ilçemize hoş geldiniz her şeyden önce. Biz burada sizleri görmekten büyük bir mutluluk duymaktayız.

İlçemizde 1881 kuruluş tarihli bu Odada bu kadar milletvekilini ağırlamak da gerçekten bize heyecan verdi; kusura bakmayın heyecanlandım da biraz. (Alkışlar)

Bizler bu ilin 7 ilçeye bakan Ticaret Odasıyız fakat cumhuriyetimizden sonra ne yazık ki bölgemizin yaşadığı sorunlardan bir tanesi olan göçle beraber ilçemizin ticari potansiyeli azaldı. Bugün sektörün bir analizini yapacağız burada ve özellikle balıkçılıkla ilgili problemleri dile getireceğiz. Bizim balıkçılarımızın sizden birçok talebi var aslında ama iki tane önemli sorunumuz var. Bir tanesi, avlanma yasağı -balıkçılarımız bunları sizden bekliyor- ikincisi de İstiklal Madalyalı ilçemizin İstiklal Madalyası almasına vesile olan kahraman denizcilerimizin torunlarının bugün balıkçılık yaptığı limanda -ki durumu siz de gördünüz yani sığıntı gibi demek istiyorum ne yazık ki- yaşadığı, gördüğü balıkçı barınağı var; biz balıkçı barınağımızı bir an önce istiyoruz. Yıllardan beri çiziliyor, ediliyor; evet, teşekkür ederiz, bu aşamaya kadar geldi ama bizim balıkçı barınağımız yok ve bizim balıkçımız bu konuda da gerçekten çok zor durumda kalıyor, o yüzden sizden ricamız bu.

Bu arada, şimdi, sizi Sinop'a yolcu ederken Karadeniz Sahil Yolu'ndan yollamak isterdik çünkü yolumuzun durumunu da gördünüz, şu an geldiğiniz yolumuzun durumu bile ne yazık ki içler açısı, demin Vehbi Bey de dile getirdi hatta. Biz bir an önce Türkiye'nin ulusal lojistik ağına dâhil olmak istiyoruz. Biz eğer buradan balık yollayacaksak yol lazım; biz eğer buraya balık yemeye turist çekeceksek yol lazım. Ne yazık ki bunlardan bizde olmadığı için bunların sıkıntısını çekiyoruz. Dediğim gibi, insanlar buraya ulaşmakta zorluk çekiyorsa ticaret de olmuyor.

Bugüne kadar sağ olsun çeşitli vekillerimiz bizimle ilgilendi ama ben burada ayrı bir parantez açmak istiyorum, Kastamonu Milletvekilimiz Sayın Serap Ekmekçi Hanımefendi'ye ayrıyeten bir teşekkür etmek istiyorum. Altı aylık vekillik sürecinde gerçekten birçok çalışmaya imza attı, sağ olsun bizim de isteklerimizi hiçbir zaman geri çevirmedi. O yüzden sizlerin önünde ayrıyeten kendisine teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

Tekrar hoş geldiniz diyorum, çalışmalarınızın hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Hayırlı günler dilerim. (Alkışlar)

SUNUCU LEVENT KENAN – Konuşmalarından dolayı Başkanımıza çok teşekkür ediyoruz.

Selamlama konuşmalarını yapmak üzere Kastamonu Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Sayın Oğuz Fındıkoğlu'nu kürsüye davet ediyorum. (Alkışlar)

KASTAMONU TİCARET VE SANAYİ ODASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI OĞUZ FINDIKOĞLU – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz, Sayın Kaymakamım, Sayın Belediye Başkanım, Şakir Başkanım; ziyaretiniz için teşekkür ederiz.

Hem sektörüm adına hem de bulunduğum Ticaret Odası adına sizlere hoş geldiniz demekten gurur duyuyoruz çünkü burada bu kadar vekilimizle beraber olmak bize ayrıca bir mutluluk veriyor.

Şöyle bir durum var ki tüketim sektörünün içindeyiz. Su ürünleriyle alakalı tüm sularda yaklaşık 1.250 ton civarında yıllık üretim kapasitemiz var ama bizim iç sulardaki üretimimizden maalesef Sinop'a, Samsun'a ve Trabzon'a kadar balık gönderiyoruz çünkü bizim ürettiğimiz balıklar Karadeniz somonu olarak üretilen bir balık. Biz bunun buzhanemizde muhafazasını yapıyoruz, balığımızı çıkarıyoruz, 600 gram ve 800 gram bandına geldikten sonra bu ürünlerimizi Sinop, Samsun ve diğer Karadeniz illerine göndererek... Günlük 300 ton civarında hacminiz varsa 7 katı büyüdüğü zaman bizim ürettiğimiz balık yaklaşık 9 bin ton civarında bir üretim kapasitesine kavuşmuş oluyor ama maalesef, bu üretimimizi iç sularımızda yaptığımız takdirde bile biz Kastamonu olarak faydalanamıyoruz. Biz burada istihdam yaratmak için Kastamonu'da yapılmasını talep ettiğimiz... Kastamonu sahilinde, bölgemizde 170 kilometre gibi bir sahil kapasitemiz var ama maalesef kafes alabalığıyla alakalı bir girişimimiz yok. Bu konuda sizlerden destek istiyoruz.

Sonuç olarak burada -su ürünleri olarak, bütün balıkçılarımız da bu sektörün içinde olmak üzere- yapılan çalışmalar neticesinde yaklaşık 60 bin ton kapasiteye ulaşabilecek bir sahil kapasitemiz var. Pazar olarak şu anda Rusya, Çin üzerinde ciddi anlamda, Avrupa'da dâhil olmak üzere birçok ülkeye Karadeniz somonu ihracatımız var ama biz bu işin içinde olmak istiyoruz Kastamonu olarak yani ben şahsım için değil memleketimiz için istiyorum. Eğer 60 bin tonluk bir kapasite oluşturabilirsek bu İnebolu için ve diğer sahil ilçelerimiz için ciddi bir anlamda bir kazanım olacaktır. Bu bölgemizin de kazanımıyla beraber -az önce Şakir Başkanımın dediği gibi- yol sorunumuz da dâhil olmak üzere, liman sorunumuz da dâhil olmak üzere iyi bir adım atacağız çünkü Allah'ın izniyle biz bu ihracatı yaparsak bundan sonra bu bölgemizin önü biraz daha açılmış olacaktır diye tahmin ediyorum.

Katılımlarınızdan ötürü sizlere ayrıca teşekkür ederim.

Hoş geldiniz. (Alkışlar)

SUNUCU LEVENT KENAN – Konuşmalarından dolayı Başkanımıza teşekkür ediyoruz.

Konuşmalarını yapmak üzere İnebolu Kaymakamımız Sayın Ahmet Vezir Baycar'ı kürsüye davet ediyorum. (Alkışlar)

İNEBOLU KAYMAKAMI AHMET VEZİR BAYCAR – Sayın Komisyon Başkanım, çok kıymetli milletvekillerim, değerli katılımcılar; ben de sizleri saygı, sevgi ve muhabbetle selamlıyorum.

Kadim ilçemize hepiniz hoş geldiniz diyorum öncelikle.

Gazi Meclisimizin bu kadar değerli üyelerini ilçemizde görmek bizi gerçekten mutlu etti. İlçemizin Meclisimizle bağı eskilere dayanır; az önce dışarıda da ifade ettim, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından Türkiye’de beyaz şeritli İstiklal Madalyası tevdi edilen tek ilçe İnebolu ilçesi. Dolayısıyla Gazi Meclisimizin bu kadar kalabalık bir heyetle böyle nitelikli bir ilçeye gelmesi, çok önemli bir sektörle sorunları yerinde görüp çözme adına gelmesi bizi ilçe Kaymakamlığı yönetimi olarak, ilçe halkı olarak çok memnun etti.

Kıymetli arkadaşlarımız, değerli vekillerim; İnebolu’muzun en önemli sorunlarından biri kıyı kenti olmamız, sahil ve ticaret kenti olmamız hasebiyle denizcilik ve balıkçılık aslında. Dolayısıyla böyle bir konunun da masaya yatırılması inşallah ilçemiz için hayırlı olacak. Sektör temsilcilerimiz bahsettiler ve bundan sonra da toplantı süresince bahsedilecek, yeni balıkçılık barınağımızın yapılması ilçemiz için çok çok önemli. İnebolu-Kastamonu yolumuz hâlihazırda başlayan bir proje, tamamlanması -sizlerin de kıymetli takipleriyle- bizim için çok önemli.

İnşallah İnebolu eski ihtişamlı günlerine yeniden kavuşacak, biz ümitvarız çünkü İnebolu, bölgesinde her zaman bölgesel bir merkez olarak görev icra etmiş oldu, bundan sonra da aynı canlılığı inşallah hep beraber göreceğiz. İnebolu ticareti gerçekten Osmanlı Dönemi’nden, Cumhuriyet Dönemi’nden beri her zaman önemli. Şunu ifade edeyim: Osmanlı Dönemi’nin ilk 4 ticaret odasından biri şu an hâlihazırda içinde bulunduğumuz İnebolu Ticaret Odası. Türkiye’nin çok ünlü iş adamları bu odaya kayıtlı. Bu, bizim, aslında, ticari geçmişimizin ne kadar önemli olduğu gösteren bir kıstas. İnşallah balıkçılarımızın da sorunlarının çözülmesiyle tekrardan eski ticaret canlılığına kavuşacak diye umut ediyorum.

Ben tekrar sizleri burada görmekten duyduğum mutluluğu ifade eder, hepinize saygılarımı sunar, teşekkür ederim. (Alkışlar)

SUNUCU LEVENT KENAN – Konuşmalarından dolayı Sayın Kaymakamımıza teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, izninizle, kamu kurumlarımızın bölgedeki balıkçılık ve su ürünleriyle ilgili yaptıkları çalışmaların sunumlarına geçmek istiyorum.

İlk olarak, İl Tarım ve Orman Müdürlüğü adına konuyla ilgili konuşmalarını ve sunumlarını gerçekleştirmek üzere İl Tarım ve Orman Müdür Vekili Sayın Özcan Gazioğlu’nu davet ediyorum.

Buyurun. (Alkışlar)

KASTAMONU İL TARIM VE ORMAN MÜDÜR YARDIMCISI ÖZCAN GAZİOĞLU – Sayın vekillerim, Sayın Kaymakamım, Sayın Belediye Başkanım, ticaret odası başkanlarım, Ticaret Borsası Başkanım, kooperatif başkanları, değerli balıkçılarımız; öncelikle, Balıkçılık ve Su Ürünleri Meclis Araştırma Komisyonu üyesi değerli vekillerimize şahsım ve kurumum adına hoş geldiniz diyorum, sizleri şehrimizde ağırlamaktan gurur ve onur duyuyoruz.

İlimizin Karadeniz’le direkt irtibatı 6 ilçesi ve 170 kilometre uzunluğunda sahil şeridi bulunmaktadır. Karadeniz’e komşu olan iller arasında en uzun sahil şeridine sahip olan iliz. 9 adet balıkçı barınağımız, 1 adet limanımızda toplam 233 adet balıkçı gemimizle ilimizde ticari balıkçılık faaliyetleri sürdürülmektedir. Balıkçı gemilerimizin geneli 12 metrenin altında olup geleneksel kıyı balıkçısıdır. İlimizde 2022 yılında avcılık yoluyla 14.406 ton su ürünleri istihsalı yapılmıştır. Bu istihsalın ilk sırasında yaklaşık 10 bin ton beyaz kum midyesi bulunmaktadır. İlimizde aktif su ürünleri yetiştiricilik tesis sayısı 14 olup bu tesislerimizin toplam kapasitesi 1.416,5 ton/yıldır. 2022 yılında 620 ton üretim gerçekleşmiştir. Yetiştiricilik tesislerimizin kapasitesi düşük olup üretim genelde barajlardaki ağ kafeslerde yapılmaktadır. Mevcut yetiştiricilik tesislerimiz iç su tesisi olup yetiştiricilik

sahamız bulunmamaktadır. Bakanlığımızca denizde yetiştiricilik sahası belirlemesi için çalışmalarımız sürdürülmektedir. Balıklandırma çalışmaları kapsamında 2023 yılı içerisinde 1 milyon adet sazan balığı bırakılmıştır.

Ben bu toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum, hepinize saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

Sayın Komisyon Başkanım, Tarım İl Müdürlüğü olarak Balıkçılık ve Su Ürünleri Şube Müdürümüzün bir sunumu olacak müsaadenizle.

KASTAMONU İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ ŞUBE MÜDÜRÜ MEHMET ÇABUK – Teşekkür ederim.

Sayın Komisyon Başkanım, sayın milletvekillerimiz, Sayın Kaymakamım ve çok kıymetli hazırun; şahsım ve kurumum adına hepinize hoş geldiniz diyorum, saygılarımı sunuyorum.

İlimizin toplam 170 kilometre sahil uzunluğu mevcut; burada 6 adet ilçemiz var; Cide, Doğanyurt, İnebolu, Bozkurt, Abana, Çatalzeytin ilçelerimiz. 233 adet balıkçı gemimiz bulunmakta olup 220'i adedi 12 metreden küçük geleneksel kıyı balıkçılığı yapan teknelerimiz. Toplam 1.198 ticari ruhsat sahibi balıkçımız var. Gemilerimizin büyüklükleri; 15 metreden büyük 6 adet, 12-15 metre arası 7 adet, 10-12 metre arası 5 adet gemimiz var, 10 metreden küçük toplamda 215 adet balıkçı teknemiz var. Toplam 9 adet balıkçı barınağımız, 1 adet limanımız bulunmakta. İnebolu ilçemizde bulunan limanın özelleşmesi nedeniyle küçük balıkçılarımızın barınma ve ürün boşaltma problemleri bulunmakta, İnebolu ilçemizde üçüncü bir balıkçı barınağına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu barınağın yapımı planmış, ÇED aşamasında. Biz geçen ay itibarıyla ÇED görüşümüzü bildirdik, ÇED süreci devam ediyor Çevre ve Şehircilik tarafından. Bu yıl yatırım kapsamına alınacağı bilgisi biz de mevcut ama tarihi nedir bilmiyoruz. Balıkçı barınaklarımızın detaylı özellikleri burada.

Yetiştiricilik iç sularımızda, toplam 14 adet tesisimiz bulunuyor, yıllık 1.416 ton kapasitemiz var. Denizde yetiştiricilik tesisimiz bulunmuyor fakat Bakanlığımızca çalışmalar sürdürülüyor, çok sıcak bir gündem, inşallah yakın zamanda açılacağını düşünüyoruz. Tesislerimizin dağılımı bu şekilde. Toplam 1.416 tonluk kapasitemiz var; iç sularımızda, ağ kafeslerde çoğu.

Su ürünleri üretim miktarını avcılık ve yetiştiricilik olarak iki bölümde sunabiliriz. Yetiştiricilik üretim miktarımız kafes yetiştiriciliğinin 2019 yılında yaygınlaşmasıyla artış gösterdi. Türk somonu ve alabalık yetiştiriciliği yapılıyor. Avcılık üretim miktarlarımız çok değişkenlik göstermekte. Bunun bir nedeni, iki yılda bir ilimiz sınırlarında çift kabuklu yumuşakça avcılığı yapılıyor ve hamsi avcılığındaki değişkenlik bu rakamlarımızı etkiliyor. Buradan ifade edilmiş olsun bu şekilde. Yetiştiricilik 2017 yılında 147 ton iken 2022 yılında 620 ton olarak gerçekleşti, 2023 yılının da ilk dokuz ayında 230 ton olarak gerçekleşti. Görüldüğü gibi, 2017 yılında 11.187 ton olan avcılığımız 2022 yılında 14.406 ton olarak gerçekleşti. 2020, 2021 yıllarında, 2018 yıllarında avcılık miktarları düşük olduğu için bu şekilde istatistiki veriler ortaya çıktı.

Yıllara göre verdiğimiz destekler, yetiştiricilikte alabalık üretimi yapan yetiştiricilerimize porsiyonluk balık desteği veriyoruz. Küçük ölçekli balıkçılarımızı da geleneksel kıyı balıkçılığının desteklenmesi kapsamında desteklemeler veriyoruz. 2023 yılının ilk dokuz ayında küçük ölçekli balıkçılar için toplam 930 milyon lira, 2022 yılında da toplamda 972 milyon lira destekleme gerçekleştirdik. Biz iç sularımızda balıklandırma yapıyoruz, 2023 yılında toplam 1 milyon adet balığı iç sularımızla buluşturduk.

Barınaklarla ilgili ufak bir bilgi slaytımız var. İlimiz balıkçı barınaklarını kısaca size tanıtmak istedik. Abana Balıkçı Barınağımızda toplam 28 adet teknemiz bulunmakta. Barınağımızın ağzında kum birikmesi nedeniyle balıkçılarımız giriş çıkışta zorluklar yaşıyor. Bozkurt İlişi Balıkçı Barınağımızda 15 adet ruhsatlı balıkçımız barınıyor. 2021 yılında yapılan barınağımızın tekne kabul kapasitesi 100-

150 adet arasında. Burada da kum nedeniyle barınağın tarama ihtiyacı var, Kooperatif Başkanlığımız tarafından işletilmekte. Cide Balıkçı Barınağımız belediyeye kesin devirle devredildi, tarama ihtiyacı var çok acil olmasa da. Ruhsatlı 55 adet teknemiz var, bölgemizin büyük balıkçı barınaklarından bir tanesi. İlyasbey Balıkçı Barınağımızın ana mendireğinde hasar var, tamirat yapılması gerekiyor, projeye alındı, tamirati bekleniyor. Burada toplam 5 adet ruhsatlı teknemiz var, İlyasbey Muhtarlığı tarafından geçici devirle işletilmekte. Denizkonak Şehit Onur Ensar Ayanoğlu Balıkçı Barınağı 2020 yılında yapıldı, 3 adet ruhsatlı gemimiz var. Buranın Kooperatif Başkanlığımız marifetiyle işletilmesi yapılmakta. Çatalzeytin Ginolu Balıkçı Barınağımız 1996 yılında yapılmış, 14 adet teknemiz var, 200 teknenin üzerine kadar tekne kabul kapasitesi var, Kooperatif Başkanlığımızca işletiliyor. Barınağın ağzında kum olduğu için tarama ihtiyacı var. Doğanyurt Balıkçı Barınağımızda 11 adet teknemiz var. Doğanyurt Belediyesince geçici devirle işletiliyor, tarama ihtiyacı var. Evrenye Gemiciler Balıkçı Barınağında 25 adet ruhsatlı teknemiz var, 200'ün üzerinde kafesimiz var. Evrenye Kooperatif Başkanlığı tarafından işletiliyor, tarama ihtiyacı var. 2008 yılında yapılan Özlüce Balıkçı Barınağında 44 adet ruhsatlı teknemiz var. Bu barınağımız da Kooperatif Başkanlığımız tarafından işletiliyor, acil tarama ihtiyacı olan barınaklarımızdan bir tanesi, burada da giriş çıkışta zorluklar yaşanıyor kum dolması nedeniyle. ÇED sürecinde olan, yapımı planlanan İnebolu Balıkçı Barınağımız da bu şekilde, 140 metre uzunluğunda 10 metre genişliğinde olacak. 100 metre uzunluğunda ve 10 metre genişliğinde bir adet kazıklı iskele, 100 metre uzunluğunda çekek yeri bulunacak projemiz gerçekleştirildiğinde. Bu sahamız, burası yapılacak alan, buraya yapılacak.

Bölgemiz genelinde meydana gelen son fırtına afetinden sonra Abana Balıkçı Barınağımızın ana mendireği bu şekilde yıkıldı. Barınak içerisine ve liman ağzına kum doldu. Birkaç tane teknemiz vardı içeride mahsur kalan, onlar DSİ'nin marifetiyle çıkarılmışlar, kum çekilmiş. Fırtına esnasında sığınan teknelerimiz mahsur kalmıştı içeride, şu an bu problemimiz aşıldı ama mendireğimiz yıkık. Burası da acilen tamirat, tadilat, onarım gerektiren barınağımız. Yine, Denizkonak Balıkçı Barınağımızda da buradaki üst yapılar fırtınadan zarar gördü, bunların hepsini biz raporlayıp Bakanlığımıza sunduk, dönüşü bekliyoruz. Proje kapsamında da müracaatlarını yaptılar, inşallah yenilerini inşa edeceğiz.

Arz ederim, saygılarımı sunuyorum.

SUNUCU LEVENT KENAN – İl Tarım ve Orman Müdürlüğü adına gerçekleştirdikleri sunumlar için müdürlerimize teşekkür ediyoruz.

Kastamonu Üniversitesi adına sunumlarını gerçekleştirmek üzere Doktor Öğretim Üyesi Sayın Şenol Paruğ'u davet ediyorum.

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ DOKTOR ÖĞRETİM ÜYESİ ŞENOL PARUĞ – Sayın Komisyon Başkanım, sayın Komisyon üyeleri, Sayın Kaymakamım ve değerli katılımcılar; hoş geldiniz diyorum.

Kastamonu Üniversitesi İç Su ve Deniz Balıkları Üretim Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü olarak şu ana kadar sunumu yapıldığı şekilde Kastamonu ve sorunlarından ari olarak Türkiye'de balıkçılık ve su ürünleri sektöründe karşılaşılan temel sorunlar ve çözüm önerileri üzerine bir sunum hazırladık.

Ülkemiz, üç tarafı denizlerle çevrili, 8.333 kilometre kıyı şeridine sahip, Asya, Avrupa ve hatta Afrika arasında köprü görevi gören, jeopolitik önemi son derece yüksek, ayrıca, yer altı ve yer üstü kaynaklarıyla göz dolduran niteliktedir. Üç tarafının denizlerle çevrili olması turizm faaliyetleri açısından son derece önemliken, bu denizlerde sıcaklık ve tuzluluk farklılıklarının olması, mineral maddeler açısından da farklılıkların bulunması tür çeşitliliği açısından da büyük şans sağlamaktadır. Bu bağlamda, 2022 yılı TÜİK verilerine baktığımızda, 86 sucul canlı türünün avcılığı, 19 türün de

yetiştiriciliği yapılmıştır. Resmî kayıtlara göre, 2022 senesinde -yine, TÜİK verilerine bağlı olarak- 301.747 ton avcılık yoluyla üretimle, 516.827 ton yetiştiricilik yoluyla ve toplamda 814.574 ton üretimle bugüne kadarki en yüksek üretim seviyesi yakalanmıştır.

İç sular açısından baktığımızda da hem avcılık hem yetiştiricilik potansiyeli olarak son derece zengin topraklar üzerinde bulunmaktayız. 33 büyük akarsu, 200 kadar doğal gölümüz, 310’nu aşkın baraj gölümüz bulunmaktadır. İç sulardaki avcılık yoluyla üretime baktığımızda yıllara göre değişiklik göstermekle birlikte, ilk 2 sırayı endemik bir tür olan ve ekolojik önemi son derece yüksek olan inci kefalinin ve sazan balığının aldığını görmekteyiz. Ayrıca, yetiştiricilik açısından baktığımızda da çok uzun yıllardan beri hem beton havuzlarda hem toprak havuzlarda hem de kafes sistemlerinde gökkuşağı alabalığı yetiştiriciliği yapılmaktadır.

2022 yılı verilerine göre, şu ana kadarki en yüksek üretim miktarının yakalanmış olması, ekolojik açıdan popülasyonların sağlıklı şekilde sürdürülebilirliği açısından çok iyi bir noktada olduğumuz anlamına gelmemektedir maalesef. Buradaki miktarın bu denli yüksek olması yetiştiricilik miktarının son yıllarda ziyadesiyle artmış olmasından kaynaklanmaktadır. Maalesef ki avcılık miktarımız ise gelişen teknolojiye, büyüyen filolara rağmen gitgide azalmaktadır.

Evet, başlıca sorunlar ve çözüm önerilerine baktığımızda; endüstriyel balıkçılık faaliyetlerinin balık stoklarını katledercesine tüketmesi ve tüm avlanılabilir alanlarda av yapılabilmesinin serbest olması sorunu. 12 metrenin üzerindeki balıkçı tekneleri toplam balıkçılık filosunun yüzde 10’undan -yüzde 10 civarı diyelim- az olmakla birlikte toplam miktarın, avlanan miktarın yüzde 90’ını teşkil etmektedir. Özellikle, Karadeniz’deki bazı büyük gırgır teknelerinin av miktarlarının çok fazla olmasının yanı sıra, 10 deniz mili mesafeye kadarki balık sürülerini tespit edebilen sonarlara sahip olmaları ve balıkları takip ederek kırım denilebilecek nitelikte avcılık yapmaları büyük problemidir.

Ayrıca, tüm denizlerimizde avlanabilir olmaları, herhangi bir yasağa tabi olmamaları, Karadeniz’de balık avlayamadıkları veya bulamadıkları dönemlerde diğer denizlere inmeleri özellikle güneyde yeri çevirmelerine neden olmaktadır. Sürekli yaşanan bir örnekten bahsedeceğim burada. Sağ tarafta görmüş olduğunuz yer Bodrum Turgutreis Çatal Adası civarı, kıyıdan yaklaşık 2-2,5 mil açıklıkta, özellikle sparidaelerin, çipura, sinarit, fangri mercan, trança gibi türlerin bolca bulunduğu üreme faaliyetlerini gerçekleştirdiği bir bölge. Özellikle Karadeniz’den gelenler büyük gırgır teknelerinin 5, 10, 15 tanesi geceleri bir araya gelerek, projektörlerini yüksek ışık şiddetinde açarak ve ağılarını bentik bölgeye, dibe kadar sarkıtarak popülasyonun devamı için son derece gerekli olan iri boydaki çipuraları yani dişi bireyleri -protandrik hermafroditizm vardır çipuralarda, önce erkek, ilerleyen yıllarda dişi olma özelliği- avladıklarına defalarca şahit olunmuştur, yöre halkı tarafından belirtilmektedir.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Karadenizliler mi onlar?

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ DOKTOR ÖĞRETİM ÜYESİ ŞENOL PARUĞ – Söylenen o.

ÇATALZEYİN MERKEZ VE KONAKLI KÖYÜ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI AYTAÇ GÜZELAYDIN – Bizim bölgeye sıra gelemeyecek Bodrum’dan ama yine.

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ DOKTOR ÖĞRETİM ÜYESİ ŞENOL PARUĞ – Kastamonu’ya mı?

ÇATALZEYİN MERKEZ VE KONAKLI KÖYÜ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI AYTAÇ GÜZELAYDIN – Evet.

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ DOKTOR ÖĞRETİM ÜYESİ ŞENOL PARUĞ – Kastamonu’yu Ekrem Hocam anlatacak, ben genel sorunlardan bahsediyorum.

Bahsi geçen usulsüz avcılığın çok daha fazla örneklerine yerel ve ulusal basında da denk gelmek mümkündür.

Çözüm önerisi; 12 metre üstü büyük tekneler, özellikle gırgır her yeri dolaşmakta ve etkin ağırlık yapabilmektedir. Bunlarla ilgili sınırlamaların getirilmesi ve kontrollerin daha sıkı yapılması olumlu sonuçlar doğuracaktır. Ayrıca, ıgırıp avcılığının yasaklanmasından sonra Ege'de ve Akdeniz'de trol avcılığı daha yaygın hâle gelmiştir. Bunlar da aynı şekilde dibi taramayla avlanmaktadırlar ve zaman zaman kuralları ihlal etmektedirler. Ağlarının seçiciliğinin artırılması ve türe özel uygun operasyon hızlarının belirlenmesi, akademiyle iş birliği içinde olunması olumlu sonuçlar doğuracaktır.

Bölgesel av yasakların yeterli düzeyde olmaması sorunu... Özet geçiyorum. Çeşitli önlemler alınmakla birlikte, av yasakları genel avlanma aracına göre tüm denizleri kapsayacak şekilde yapılmaktadır ancak balıklar soğukkanlı canlılar oldukları için metabolizmaları doğrudan su sıcaklığından etkilenmektedir. Amma velakin Akdeniz'de, Ege'de, Marmara'da, Karadeniz'de su sıcaklıkları farklıdır. Bu kapsamda, bölgelere ayrılarak, türlerin bölgelere ve su sıcaklığına göre üreme dönemleri göz önünde bulundurularak av yasağı dönemlerinin belirlenmesi olumlu sonuçlar doğurabilir.

Denetimlerin eksikliği, yeterince ve adaletli yaptırım uygulanmaması sorunu... Geçtiğimiz toplantıda da dile getirilmişti; özellikle endüstriyel balıkçılıkla ilgili sorunlar. Sadece lokal olarak değil denizlerin genelinde denetimlerle ilgili eksiklikler var. Bunun sebepleri arasında Sahil Güvenlik birimlerinin yeterli sayıda olmaması, endüstriyel balıkçılığın oluşturduğu lobi, balık türlerinin yeterince bilinmiyor olmasından dolayı adaletli ve yeterli yaptırımın uygulanmaması ve avcılığı tamamen yasak olan türlerin ayırt edilememesi var.

Çözüm önerisi: Daha sıkı takiplerin yapılması, kıyı balıkçısı veya endüstriyel balıkçı ayırt edilmeksizin adaletli bir şekilde denetim yapılması, cezai müeyyidelerin uygulanması ve balıkların, balık türlerinin tanınabilmesi amacıyla Sahil Güvenlik personeli içine ve çeşitli kontrol noktalarına su ürünleri mühendislerinin dâhil edilmesi.

Sorumluluk ve çevre bilinci eksikliği... Evet, burada tamamen çevrenin kirletilmesi ve bununla ilgili alınabilecek önlemler söz konusu. Burada daha çok çeşitli arıtma sistemleri, filtrasyon sistemleri ve toplumun bilinçlenmesiyle ilgili konular söz konusu. Detayları sunumda bulursunuz.

Üreme bölgelerinin av yasağına tabi olmaması sorunu... Gökova Körfezi, Yumurtalık, Saros Körfezi gibi bazı bölgeler var ki biyotik ve abiyotik faktörler açısından, balık türlerinin üremesi ve çoğalması açısından son derece uygun ve buralarda da avcılık yapılmakta. Ancak buraların avcılığa kapatılması ve balık türlerinin zenginleşmesi veya popülasyonlarını sürdürebilir şekilde üreyebilmeleri için zaman zaman öneriler sunulmakta ve son derece mantıklı bu öneriler. Bu noktada, özellikle dip yapısı, derinliği, su sıcaklığı gibi çeşitli abiyotik faktörlerin de uygun olduğu alanlar avcılığa kapatılıp akabinde oralardan geçimini sağlayan küçük ölçekli balıklara destek verilmesi sağlanabilir. Bazı akademisyenlerin girişimleriyle planlanmakta ve hayata geçirilmekte olan yapay resiflerin sayısının ve çeşitliliğinin artırılması da yine balıklara üreme ortamları sunacaktır.

Kültür balıkçılığının desteklenmesi... Bu konuda, hem turizm sektörü hem de balıkçılar tarafından yıllardan beri -hepsi değil tabii ki bazıları tarafından- çeşitli algılar oluşturulmakta. Bununla ilgili çeşitli bilinçlendirme çalışmaları yapılabilir. Hemen grafiklere geçeyim. Zikzaklı olan çizgi son on yıldaki avcılık miktarımız, sabit eğimle artan çizgi ise son on yıldaki yetiştiricilik miktarımız. Yetiştiriciliğimiz zaten ilk başlardaki birkaç bin tondan şu an neredeyse 600 bin tona dayanmış durumda ve avcılık miktarını 2'ye katlamış durumda; son derece önemli.

Burada son on yılda avcılığı ve yetiştiriciliği yapılan tür sayıları görülüyor. İnsanlarda oluşan algı şu: Balıklara hormon, ilaç vesaire birçok şey uygulanıyor, bundan dolayı yetiştiriciliği yapılan türler zararlı, deniz balıkları son derece sağlıklı, kültürü yapılan türler yenmemeli. Bu, doğru değil; bir kere balıklara büyüme hormonu falan uygulanmıyor. Uygulanan çeşitli aşılardan, antibiyotiklerin vesaire, bunların uygulanmasından çok uzun süre sonra porsiyon boyuna geliyorlar ve o zamana

kadar herhangi bir kalıntı, rezidü olmuyor balıklarda. Ayrıca, besleyicilik açısından bakıldığında da yapılan bilimsel çalışmalar da göstermektedir ki omega-3, omega-6 yağ asitleri gibi asitler, kaliteli aminoasitler açısından doğadaki balıklardan aşağı kalmamaktadır, bu nedenle tüketilmeleri şarttır. Zaten nüfusumuza ve toplam üretime baktığımızda şu an kişi başına 6 kilo balık tüketimi düşmektedir; bu, dünya ortalamasının çok gerisindedir. Bu konuda da her türlü medya ortamı kullanılarak çeşitli bilinçlendirme çalışmaları yapılabilir. Ayrıca, deniz balığı kültürünün görece uzun olduğu, bu türlerin FCR'ının yüksek olduğu göz önünde bulundurularak, kâr marjının biraz daha düşük olduğu göz önünde bulundurularak destekler artırılabilir.

Bahsi geçen meselelerin görüşülmesi, kararlar alınması ve yasalaştırılması hem ekosistemlerin sürdürülebilir şekilde korunması hem bu sektörün geleceği hem de kişi başına düşen balık tüketimi miktarımızın artırılması için son derece gereklidir. Ayrıca, kararların alınması aşamasında konunun uzmanı akademisyenlerin de yer aldığı komisyonlar oluşturulmalı ve uzman görüşüne başvurulmalıdır.

Bu arada, dediğim gibi, bizim sunumumuz Kastamonu'yla alakalı değil, tamamen bilimsel verilere ve çalışmalara paralel olarak Türkiye'nin gerçekleri, sorunları ve çözüm önerileri üzerinedir. Ekrem Hocam Kastamonu'yla devam edebilir.

Teşekkür ederim. (Alkışlar)

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇENT DOKTOR EKREM MUTLU – Sayın Komisyon Başkanım, sayın milletvekillerim, Sayın Belediye Başkanım, Sayın Kaymakamım, sayın katılımcılar; hepinize teşekkür ederiz katılım sağladığınız için.

Kastamonu özelinde, özellikle üzerinde durulması gereken sorunlar var. En son, çok yakın zamanda, daha on, on beş gün önce olan bir fırtına... Bizim en büyük sorunumuz kıyı balıkçılığı. İlimizdeki balıkçıların yüzde 97'si kıyı balıkçısı yani tekneleri 10 metrenin altında olan ve güneybirlik, iki üç saatlik kıyı balıkçılığı yapan balıkçılar. Bunların geçim kaynakları balıkçılık. Bunlar küçük balıkçı, küçük esnaf dediğimiz insanlar ve bunların ekonomik durumları zayıf. Bu vatandaşlarımıza yardımcı olabilmemiz için, balıkçı barınaklarının kapasitelerinin artırılıp aynı zamanda onların desteklenmesi konusunda Sayın Vekilimiz Fatma Serap Ekmekçi Hanımefendi gerçekten bizle de çok iyi iştişarelerde bulunarak önemli katkılarda bulundu çünkü insanlara doğduğu, büyüdüğü ilde ekmek sağlamak çok önemli. Bu insanları buradan kaçırsak, büyükşehirle ya da şehirlere götürürsek gerçekten maliyet çok artıyor.

Bizim ilimizdeki balıkçıların şu anda -kooperatif başkanlarımız da var- en büyük sorunları bunları cezai şeylerle korkutmak. Bu insanlara ekonomik gelir, onlara destek ama doğrudan destek sağlanmalıdır. Bunlara işte, artık, gemilerine mazot şeklinde değil de gerekirse kilogram başına, tuttukları avcılık başına çünkü bizim ilimizdeki en büyük şey... Balıkçılarımızın yüzde 97'si 10 metrenin altında tekne sahipleri olduğu için bu vatandaşlarımız büyük tekne sahipleriyle karşı karşıya geliyorlar. Bazen diyorlar ki: "Biz buranın sahibiyiz ama burada bizim gidemediğimiz yerden alıyorlar, balıklarımızı şey yapıyorlar ya da bizi kendi ilimizde balıkçı barınaklarına sokmuyorlar." En büyük sorunumuzun birincisi bu. Tekne sahiplerimize yani balıkçılarımıza doğrudan destek sağlanmalı

İkincisi, balıkçı barınaklarımız şu anda son fırtınalarda... Çünkü bizim son beş yılda yapılan balıkçı barınağımız bir tane, diğerleri hep eski ve fırtınalardan dolayı da çok büyük zarar etti. Üçüncüsü, bizim bölgemiz şu anda -Sayın Ticaret Odası Başkanımız da ifade etti- kapalı yani bizim deniz tesisimiz yok. Yakınıımızda Sinop var, dolu; ondan sonra, Samsun tarafında da yüzde 90'lara çıktı...

İNEBOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI BAŞKANI ŞAKİR İŞERİ – Şu anda aradığınızı bulabileceğiniz hiçbir yer yok.

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇENT DOKTOR EKREM MUTLU – Hiçbir yer yok. Tek kaldı Kastamonu ama Kastamonu’nun açılmasıyla ilgili... Sayın Bakanımız da Kastamonulu, inşallah bize bu konuda da destek olarak buraya da balıkçılar için deniz kafesi açılması konusunda bölgelerin belirlenmesi... Çünkü bizim bölgemizde çok hızlı yükselme oluyor yani derinlik hızlı artıyor, kıydan çok yakın mesafede artıyor, bu konuda özellikle Sayın Komisyonumuzdan, sizlerden...

Bir de bu av yasakları konusunda, özellikle sizin Komisyonunuzdan istediğimiz bölgesel değil de il bazında çünkü sıcak su sıcaklıkları çok fark ediyor. Bizim İnebolu’daki su sıcaklığı ile Sinop’taki aynı şekilde olmuyor, Sinop daha çok iç liman olduğu için... Çünkü verilen şeyler hep böyle yasaklama zamanları bölgesel olarak yapıyor. İşte, Karadeniz Bölgesi’nde tutuyor Sakarya’dan Rize’ye kadar aynı bölgede şey yapıyor. Bu da balık popülasyonunu... Bir de -Kastamonu için söylüyorum- 2021 yılında Marmara Denizi’nde görülen müsilaş olayı bizim Kastamonu’muzu da şu an etkiliyor. Kastamonu özellikle geçirdiğimiz büyük selden sonra ve altyapıların bozulmasından sonra...

Sayın Komisyon üyeleri, Karadeniz Bölgesi’nde en çok dere bizim şu sahilde denize akar yani Doğanıyurt’tan başlayıp Sinop’a kadar direkt denize akan dere sayımız 27 tane. Bu, Karadeniz Bölgesi’nde toplam 60 tane -ben su kalitesi, su kirliliği üzerine çalıştığım için söylüyorum- yaklaşık üçte 1’i. Bu sellerden dolayı şu anda çok acayip birikme olduğu için biz kirlilik tehlikesiyle karşı karşıyayız. Yani balıkçıların üreme ortamı bizim bölgemizde çok büyük güç, şu anda zor konumda.

Son olarak da biz şunu istiyoruz: Kastamonu’da -Sayın Şube Müdürümüz de ifade etti burada- iki yılda bir açılıp kapanan “cik cik” kum midyesi konusunda özellikle sizlerden yardım istiyoruz. Soğuk hava deposu ya da işleme tesisimiz Kastamonu’da şu an bulunmamakta, en yakın Bafra’da yani özellikle soğuk hava tesisleri ve işleme tesisleri konusunda teşvik bölgesi alınması hususunda sizlerden yardımlarınızı bekliyoruz.

Değerli zamanınızı bize ayırıp dinlediğiniz için de hepinize çok çok teşekkür ediyorum.

Sağ olun, var olun. (Alkışlar)

SUNUCU LEVENT KENAN – Sunumlarından dolayı değerli hocalarımıza teşekkür ediyoruz.

Kurumu adına bilgilendirme konuşmalarını yapmak üzere Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Sayın Doktor Serkan Genç’i kürsüye davet ediyorum. (Alkışlar)

KUZEY ANADOLU KALKINMA AJANSI GENEL SEKRETERİ SERKAN GENÇ – Sayın Komisyon Başkanım, Komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri, sayın milletvekillerimiz, Sayın Kaymakamım, kurumlarımızdan ve sektörden katılan çok kıymetli katılımcılar; ilimize hoş geldiniz diyorum.

Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı olarak biz Kastamonu, Çankırı ve Sinop illerinden oluşan bir bölgede faaliyet göstermekteyiz. Balıkçılık ve su ürünlerine yönelik çalışmalarımızı, tespit, öneri ve değerlendirmelerimizi ben çok kısaca sizlere aktarmak istiyorum.

Bölgemizde iç sularda 2022 yılında 820 ton gökkuşağı cinsi alabalık üretimi yapılmış olup bunun yüzde 75’i Kastamonu’da yani Kastamonu’da, iç sularda 620 ton üretim var. Proje kapasitesinin yaklaşık yarısı kadar bir üretim gerçekleşmiş. Aslında, bölge itibarıyla baktığımızda iç sularda binde 5,7’lik bir üretim söz konusu. Diğer taraftan da denizde kafes yetiştiriciliği sadece Sinop ilinde var, Kastamonu’da olmadığı biraz önce ifade edilmişti.

2022 yılında 18 bin tonun üzerinde Türk somonu üretilmiş, bu rakam aslında ülkemizdeki üretimin de yüzde 40’ına tekabül etmektedir. Türk somonu üretim süreci içerisinde de yavru üretimi dar boğaz oluşturmakta. Bölgemizde binde 5,7 iç su yetiştiriciliğine karşılık yüzde 40’lık bir deniz yetiştiriciliği yapılması da dikkate alındığında, Kastamonu ilimizde, iç sularda somon adayı yavru

alabalık yetiştiriciliği kapasitesinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılabilir. Yine, daha önceden de ifade edildiği gibi, açık denizde yetiştiricilik yapılması söz konusu olabilir. Orta ve uzun vadede de yine ilimizde kapalı devre yetiştiricilik sistemlerinin kurulmasına yönelik çalışmaların yapılması özellikle sahil kesimimizdeki ilçeler açısından son derece faydalı olacaktır.

Diğer taraftan, balıkçıların büyük bir çoğunluğunun zaten 10 metre altındaki teknelerden oluştuğundan bahsetmiştik, bunların çoğunun da kooperatif üyesi olduğunu da değerlendirecek bizim kooperatiflerimizin kurumsal kapasitesinin artırılmasına yönelik devlet desteğine ihtiyaçları olduğunu ifade edebiliriz. Özellikle balıkçıların buz ihtiyaçlarının giderilmesi için buz üretim sistemlerinin tedarikine, soğuk zincirin korunması amacıyla soğutuculu araçların teminine ve avlanan balıkların değer fiyatına satışına da imkân sağlamak üzere soğuk hava depolarının kurulmasına ihtiyaç var; bu noktada da projelere destek sağlanabilir. Yine, satış destek sistemlerinin kurulmasına yani elektronik mezat sistemlerinin kurulmasına ve yaygınlaştırılmasına da öncülük edilebilir. Avlanan balıkların katma değerini artıracak yeteneklerin de yerele kazandırılması son derece kıymetli olacak, katkı sağlayacaktır. Örneğin, marinasyon ürünler ya da lakerda gibi ürünler Kastamonu ilimizde çok fazla üretilmiyor.

Biz Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı olarak 2022 yılında ilk merkezi bütçeden gelen kaynakla bölgemizde Batı Karadeniz Bölge Kalkınma Programı'nı uyguladık. Bu önerdiğimiz konularla alakalı, hususlarla alakalı Sinop ilimizde 5 kooperatifte soğuk hava deposu enerji ihtiyacını karşılamak üzere çatı üstü GES sisteminin kurulması ve balık nakliyesinde kullanılmak üzere araç temini projesine destek sağlıyoruz. Yine, Kastamonu ilimizde Abana ilçesinde soğuk hava deposu, buz makinesi ve nakliye aracı temini projesine destek sağladı. BAKAP'ın bu programı devam ettirilebilmesinin bölgedeki balıkçılık başta olmak üzere tarım sektörüne katkı sağlayacağını düşünüyoruz; bu noktada da bu programın yatırım programına alınması ve Bütçe Kanunu'nun e cetveline eklenmesi konusunda da Komisyonumuzun desteklerini talep ederiz.

Sayın Başkanım, biz bir de Avrupa Birliğinden destekli bir proje yürütüyoruz Sinop ilinde; 10 buçuk milyon avroluk bir proje. Su ürünleri işleme, şoklama ve depolama tesisi kurulumu tamamlandı. Bu projemizle alakalı detayları da arzu edilirse yarınki Sinop toplantımızda arz etmek isteriz. Burada hem yetiştiricilik hem de avcılık sonucu elde edilen ürünlerin işlenmesi ve depolanmasına yönelik bir tesis oluşturulmuş oldu.

Komisyonumuzun çalışmalarının hayırlara vesile olmasını ve ülkemiz ve sektör adına faydalı olmasını temenni eder, Komisyonumuza saygılarımı sunarım. (Alkışlar)

SUNUCU LEVENT KENAN – Konuşmalarından dolayı Sayın Genel Sekreterimize teşekkür ediyoruz.

Sayın Başkanım, kurumlarımızın sunumları burada sona erdi, bundan sonraki kısımda balıkçılık ve su ürünleri kooperatiflerimizin konuşmalarını dinlemek ve programı yönetmek üzere siz Değerli Başkanımızı ve Komisyon üyelerimizi buraya davet ediyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Komisyonumuzun üyesi değerli milletvekillerimiz, Kıymetli Kaymakamım, değerli bürokratlarımız, Kastamonu ve İnebolu ticaret odalarımızın kıymetli başkanları, ev sahiplerimiz, kıymetli paydaşlar, balıkçılık kooperatiflerinin değerli başkanları, üyeleri, sektörün kıymetli temsilcileri; sizlerle bir arada olmaktan dolayı duyduğumuz memnuniyeti Komisyonumuz adına ifade ederek sözlerimize başlamak istiyorum.

Biraz önceki sunumların her birinden dolayı sunumu yapan kuruma, sunumu yapan değerli müdürümüz şahsında teşekkür ediyoruz. Tabii, kıymetli bilgiler bizlere verildi.

Bugün, burada, ikinci saha çalışmamıza başlıyoruz. İlk saha çalışmamızı Ege Bölge'mizde, İzmir'de ve Muğla'da gerçekleştirdik. Su ürünleri fakültelerinin dekanlarıyla ve akademisyenlerle, bir toplantıyla başlamış olduk İzmir'de. İzmir'de Ege Üniversitesinin ev sahipliğinde -Ege Üniversitesi

Rektörü, aynı zamanda tarım ve su ürünleri fakültelerinin Dekanlar Konseyinin de Başkanı- dolayısıyla böyle bir vesileyle Ege Üniversitesinde işin akademik tarafını dinledik. Daha sonra İzmir’de yetiştiricileri, orkinos çiftliğini, Güzelbahçe Balıkçı Barınağını, kuluçkahaneyi ve çeşitli tesisleri ziyaret ettikten sonra, yine Muğla’da özellikle çipura, levrek başta olmak üzere, denizdeki havuz balıkçılarını, yetiştiricileri, yem tesislerini, işleme tesislerini ve kıyıda, Avşar Ovası’nda daha küçük ölçekteki “aile tesisi” diye ifade edebileceğimiz toprak havuzlardaki yetiştiricilik tesislerini dinledik ve orada da hem İzmir’de hem Muğla’da istişare toplantısıyla o ildeki sunumumuza, çalışmamıza, saha çalışmamıza son vermiş olduk.

Burada da sizlerle birlikte, İnebolu’muzda başladığımız çalışmalarda balıkçı barınağımızı -aslında limanımızı- ziyaret ettik. Limandaki sıkıntıları, hem limanla ilgili hem oradaki balıkçıların sıkıntılarıyla ilgili hususları yerinde gördük. Kooperatif Başkanımız orada da bize çeşitli bilgiler verdi, şimdi de burada, sunumlardan sonra, diğer kooperatif başkanları, birlik temsilcileri, birlik yöneticileriyle birlikte istişaremizin bu faslına da bu kısmına da başlayacağız.

Birkaç teknik hatırlatmadan sonra sözü sizlere bırakacağız.

Tabii, tam tutanak tutuluyor, dolayısıyla söylediğiniz her şey Meclis kayıtlarına, Meclis tutanaklarına girecek. Dolayısıyla lütfen bunu da dikkate alarak sorunları rahat rahat, çözüm önerilerinizle birlikte -eğer mümkünse- bizlere aktarmanız son derece önemli.

Bir de hem bu sunumları hem de söyleyeceğiniz hususları bize yazılı olarak hazırladıysanız şimdi teslim etmeniz tam anlamıyla kayıtlara girmesi anlamında yine önemli. Eğer elinizde yazılı hâlde, şu an basılı hâlde yoksa bizim uzman arkadaşımız sizlerle mail adresimizi paylaşır, oraya göndereceğiniz mailler de resmî mail olması hasebiyle kayıt altında olacak. Normal yazılı dilekçeyle nasıl verdiğinizde işlem göreceksa aynı şekilde işlem görecektir ve raporun yazım aşamasında dikkate alınacak.

Bunları hızlıca ifade ettikten sonra -biraz önce de söyledik- biz sektörün bütün paydaşlarını dinleyip, bütün paydaşların sorunlarını raporumuza yansıtıp bunların çözüm önerileriyle birlikte bu raporu hazırlayıp sektörü nasıl daha ileriye taşıyız, nasıl daha fazla büyütürüz, nasıl daha fazla gelir elde etme imkânları sağlarız, bunu yaparken verimlilik, sürdürülebilirlik ve doğayla barışık bir sistemi nasıl ortaya koyabiliriz, bunu özellikle önemsiyoruz ve önceliyoruz.

Tekrar buraya kadar geldiğiniz için, tekrar bizi misafir ettiğiniz için sizlere teşekkür ediyorum; sizlerle birlikte olmak çok güzel.

Şimdi sizlerin sorunlarını, ifade edeceğiniz sorunları dinlemek de bizim için son derece güzel olacak; çözüm önerileriyle birlikte diye umuyoruz.

Sözü sizlere bırakıyoruz.

Kim söz istiyorsa hemen başlayabiliriz.

Buyurun.

SİNOP KASTAMONU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFLERİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI TURHAN ÖZTÜRK – Öncelikle, Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında kurulan bu Komisyonun özellikle bizlerin ayağına gelmesi bizi gerçekten çok mutlu ettik. Yerinde, sahada bizlerin de dinlenmesinin çok verimli olacağına inanıyoruz ve umutlandık balıkçılar olarak.

Hepinize ayrı ayrı geldiğiniz için teşekkür ediyorum, hoş geldiniz diyorum.

İnşallah buradan sonuç çıkacaktır.

Şimdi, sorunumuz çok bölge birliği olarak yani biz kısım kısım ayırdık ama tek tek mi görüşsek acaba? Balıkçı barınakları üzerinden gidip arkadaşlarımıza tek tek söz verirsek daha anlaşılır mı olur yoksa kayıtlara gireceği için biz...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Siz söyleyeceğiniz bütün hususları ifade edin, zaten tekrar etmezler daha sonraki konuşmacılar, önce siz Başkan olarak ifade edin.

SİNOP KASTAMONU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFLERİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI TURHAN ÖZTÜRK – Öncelikle, balıkçı barınaklarıyla ilgili başlıyoruz. Biz de arkadaşlarımızla sık sık görüşüyoruz, bugün de en son güncellemeyi yaptık. En son, bölgemizdeki aşırı fırtına ve büyük dalgalardan kaynaklı barınaklarımızın çoğu yıprandı, zaten eski ve yorgunlardı. Özellikle, bir an önce bunlardan tahrip olanlara pansuman yapıp... Ama genel anlamda barınaklarımızda şöyle bir sorun var: Küresel ısınmadan kaynaklı dalga yüksekliklerinin artması ve sık sık doğal afetlere maruz kalınmasından sebep mevcutların da bir an önce hasarlarının giderilip yeniden yükseklik olarak ıhtıyat yapılarının güçlendirilmesi gerekiyor yani bunu tüm Karadeniz Bölgesi adına da söyleyebiliriz. Kastamonu bölgesinde de özellikle Abana'daki Balıkçı Barınağı'mızda bunu net gördük yani tamamen yıkıldı. Sizlerin de desteğiyle oradan teknelerimizi çıkarttık.

Şimdi, orayla ilgili bir talep bölge balıkçılarımızdan. "Mevcut yapılabilir ama o bölgede daha doğal bir alan var, yeni bir balıkçı barınağının oraya yapılması daha doğru olacaktır." diyorlar. Zaten burası bir plajdı, çok verimli bir yer değil ama burada da bir balıkçı barınağına ihtiyaç olduğunu söylüyor bölgedeki balıkçı arkadaşlarımız. İnebolu'yu zaten burada konuştuk, burada yeni bir projemiz var. Bu projenin de üzerinde, hamsi yağı ve suyuyla, üst yapılarla ilgili yeni bir projeyle tüm Karadeniz'e örnek olacak bir yapılanmaya ihtiyaç var. Bu projede teknik bir personelden, bağlı olduğumuz Çevre ve Şehircilik Bakanlığından da teknik destek alarak balık yağının en iyi şekilde değerlendirip ekonomiye kazandırmamız lazım. Bu yeni barınaklarla ilgili bir örnek proje olabilir. Evrenye de çok yoğun bir trafikte çalışılıyor, buranın da bir an önce buna benzer projeyle desteklenmesi lazım. Yani Kastamonu bölgesindeki balıkçı barınaklarımızın yeniden güncellenip güçlendirilmesine, kapasite artırımına ihtiyacı var genel anlamda.

Şimdi, arkadaşlarımızın bu anlamda söyleyecekleri bir şey varsa almak isterdim yani eksik bıraktığımız bölgede balıkçı barınaklarıyla ilgili.

Çok güzel bir sunum yaptı Ticaret Odası Başkanımız, tebrik ediyorum, çok önemli. Bölgeye yetiştiricilikle ilgili müteşebbislerin gelmesini istiyor, Bakanlığımızdan bunu önünün açılmasını istiyor. Ben burada şunu söylemek istiyorum: Sinop bölgesinde bu çok ama burada, bunu yaparken muhakkak küçük balıkçıyı bu sistemin içine dâhil edelim çünkü bunlar bir yapay resif olacaktır, avlanacağını alanları burada engelleyecektir. Buradan kayıplarını destekleyecek şekilde, bu projelerin muhakkak küçük balıkçının içinde olacağı bir şekilde yapılması lazım. Bunların, bizim kooperatiflerimizin bütçeleri uygun değil ama Bakanlığımız bunun önünü açabilir, Komisyon burada, bunun önünü açabilir yani buradan kendine düşen payı alması lazım küçük balıkçımızın bu havuzlarla. Kara midye de olabilir, somon da olabilir, ne olarsa, buradaki suyun kalitesine, durumuna göre ne yetiştirilecekse muhakkak bunun içine kıyı balıkçımız, 12 metre altındaki geleneksel kıyı balıkçımız dâhil edilmeli. Yoksa zaten kıyı balıkçımız zor durumda, biz Sinop bölgesi tarafında geç kaldık, Barış Vekilim de biliyor, biz de istiyoruz orada. Geçen Bakan Bey'i ağırladık, kendisine de ilettik taleplerimizi. Bu şu anki yönetmelikle, mevcut yönetmelikle mümkün gözüküyor ama bu değiştirilebilir, neden olmasın yani bunun için kuruldu Komisyon. Kıyı balıkçımız zor durumda, önünün açılması adına bu önemli muhakkak.

Ondan sonraki konu da şu: Balıkçımız bu bölgede bir koruma alanı istiyor yani Sinop sınırından Bartın sınırına kadar olan bir bölgede kıyı balıkçısının rahat çalışabileceği, endüstriyel balıkçılıktan arındırılmış doğal bir koruma alanı istiyor. Bunun için de bilimle beraber yani tecrübeyle bir araya gelip muhakkak burada bir koruma alanının gerçekleştirilmesi gerekiyor diye düşünüyorum. Kıyı balıkçımızın böyle bir talebi var.

Benim söyleyeceklerim şimdilik bu kadar, aslında çok uzun şeyler var yani bizim, bölgede şunu yapmamız gerekiyor: Balıkçılık kooperatiflerinin altyapısını güçlendirmemiz lazım. Sayın Başkanım, biz balıkçıyız, balık tutmasını biliyoruz ama biz balık da istiyoruz çünkü bütçelerimiz buna müsait değil, altyapılarımız uygun değil. Nedir bu balık istediğimiz şey? Biz İzmir Urla'ya gittik, İskele Kooperatifine baktık. Burada balığın denizden gelip mezatına kadar bir yazılım oluşturmuşlar, güzel de olmuş. Bunu biz Gerze'ye getirdik, Sinop'un Gerze ilçesine uyguladık; elektronik mezat. Bu, veri alma adına çok önemli, evveli yoksa yasa yapamıyoruz, kanunlaştıramıyoruz. Balıkçı balığını götürüyor, sisteme giriliyor, mezatı yapılıyor, oradaysa kaç para cebine girecek ekranda görüyor, yoksa cep telefonuna mesaj gidiyor. Bu çok değerli, bunun Avrupa'da örnekleri var. Kooperatiflerimizin bütçe olarak buna paraları yok, bakanlığımız tarafından, ilgili bakanlık tarafından bunun tüm kooperatiflere muhakkak yapılması lazım. Balık istemeden kastımız buydu.

Bir de denizleri koruma ve balık yeme alışkanlığından tutun, çevreyi korumaya kadar ilgili bakanlık, Millî Eğitim Bakanlığıyla muhakkak bunu ilkökul müfredatına indirerek... Yani muhakkak derslerimize bunu koymamız lazım, çocuklarımızın balık yeme alışkanlığını artırmak ve denizleri korumak adına. Sürdürülebilirlik adına tehlike var denizlerde, stoklarımız bitiyor.

Ben teşekkür ediyorum, yarın yine beraberiz.

Kolay gelsin.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Biz teşekkür ediyoruz.

Başka söz almak isteyen?

Söylenen hususlarda tekrara düşmezsek zaman açısından, hepimizin dinleme kabiliyeti açısından daha iyi olur ama önemli gördüğünüz, eksik gördüğünüz şeyleri lütfen ifade edin.

Buyurun.

EVRENYE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI TURAN AKIN – Şimdi, öncelikle, bu dere ağızları hususunda bir yasa yapılmış, Doğu Karadeniz'de 15 Nisan-15 Haziran tarihleri arasında dere ağızları balığın havyar dökme dönemi olduğu için yasak edilmiş ama bizim Batı Karadeniz'e geldiğimiz zaman dere ağızları dönem boyu yasak edilmiş; burada bir haksızlık var.

İkincisi, kalkan balığı avcılığı. Şimdi, kalkan balığında boy 45 santim. Şimdi, bizim kalkan balığı ağı göz açıklığını da 40 santim yaptılar yani 400 milim; 400 milim 40 santim. 40 santimlik olan ağda 3 kilonun altındaki balığı biz tutamıyoruz. Tabii, yasal olarak yasal boyu bunun 45 santim olduğu için bunu dip trolü tutuyor, gıgır tutuyor ama biz bundan muaf tutulmuşuz. Başkanımız da zaten belirtti, burada mutlaka bir yasak alan, bir koruma alanı istiyoruz. Bilhassa Kelempa Burnu ile Cide tarafına doğru çünkü oraların kontrolü de zor oluyor, her türlü kaçakçılık da oradan oluyor, yolu düzensiz, kolluk kuvveti devamlı gidip orayı denetlemiyor zaten; bunun olması gerek.

Amatör balıkçılık... Amatör balıkçılarımız “Biz yemek için her gün balık tutuyoruz.” diyorlar, bizimle rekabet ediyorlar. Şimdi, mesela, kara avcılığında “Haftanın iki günü, üç günü pul alacaksın, bununla avlanacaksın.” diyor ama biz kesinlikle bu amatör balıkçılarla rekabet edemiyoruz, denizden balığı tutuyorlar, bizimle rekabet ediyorlar yani bir sorunumuz da bu.

Misina ağlarıyla alakalı bir sorunumuz var. Misina ağlarımızı 2012'de yasak ettiler, yaktılar, ceza kestiler. Ondan sonra, Bodrum'da bir toplantı vardı, oradaki toplantıda sağ olsunlar bize yardımcı oldular, küçük balıkçıyı düşündüler, misina ağları açtılar. Fakat misina ağda şöyle bir problem var şimdi: “Bu misina ağı kullanabilirsin, 500 metreden fazla ağ koyamazsın kayığına. İkincisi, sen bunu kullanmak için her sene para ödeyeceksin.” diyor. Yani iplik ağda marka var, misina ağda da marka var; sanki misina ağı ayrı bir özelliği varmış gibi bu misina ağa biz her sene para yatırıyoruz, parayla denize çıkıyoruz.

Palamut avcılığı... Palamut avcılığında market ile bakkal rekabet edemez. Eylül 1’de teşkilatı büyük olan kayıklar, teşkilatı küçük olan kayıklar denize çıkıyorlar. Şimdi, biz bu büyük teşkilatlı kayıklarla rekabet edemiyoruz, bunlar tonlarca balık tutuyorlar. Biz diyoruz ki -yani bunu kıyı balıkçılarımız istiyor- bu gırgır avcılığından yani 1 eylülünden on beş gün önce bu sezonun 12 metre altı balıkçılara açılmasını talep ediyoruz. En azından o on beş günlük zaman zarfında hiç olmazsa biz biraz nefes alalım.

İşte, yasak, koruma alanları, balık elekleri... E, bu balık elekleri; balıkçılarımız, büyük balıkçılarımız bilhassa... Elekler var kayıklarda, adam balığı çeviriyor, çeviriyor, balığı eliyor, eliyor, küçük balık gidiyor denize; bunun yarısı zaten ölüyor. Bunlara bir şey getirmemiz lazım.

Sonar cihazları... Sonar cihazlarını Japonya imal ediyor, kendi ülkesine satışı yasak, dışarıya serbest. Niye? Bizim denizimizdeki balıklar bitsin diye. Şimdi artık eskisi gibi reis kalmadı; 18-20 yaşındaki çocuğu o direksiyonun başına oturtur, bu cihazdan da anlasın, aynı balığı tutuyor, değişen bir şey yok. Bizim sorunlarımız bunlar.

Bir de mesela, bu dışarıda küçük balıkçının alanı çok daraldı. 24 metreden yukarısında büyük kayıklar çalışıyor, 24 metreden aşağıda küçük kayıklar çalışıyor yani bu metreyi biraz daha yukarıya çekmek istiyoruz, bir 30-35 metre gibi.

Bizim söyleyeceklerimiz bu kadar.

Başka arkadaşlarımız söz istiyorlarsa...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Bu derinlik limitlerini “35 metreye artıralım.” dediniz en son.

EVRENYE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI TURAN AKIN –Evet; küçük balıkçıya bir çalışma sahası açılsın.

Bir de Sayın Başkanım, şu var, biz şunu talep ediyoruz: Şimdi, mesela, alamana ağlarını kullanıyoruz biz küçük balıkçı, fanyalı ağları. Biz bu ağlarla balığı çevirdiğimiz zaman tabii, bu balıkla beraber ağı yığıyoruz teknenin içine. Tabii, çok olduğu zaman -yarısından fazlası demeyelim de- aşağı yukarı çeyreğinden fazlası telef oluyor bu balığın. Bize 22 milim, 23 milim göz açıklığı verilerek alttan sıkımalı ağ talep ediyoruz yani balığımız ezilmesin, ekonomik değeri düşmesin diye.

Söyleyeceklerimiz bu kadar.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Bu söylediğiniz gırgır gibi oluyor o zaman.

EVRENYE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI TURAN AKIN –Gırgır gibi ama mekanik güç kullanmaksızın bu.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Ben anlattığınızdan ona benzer bir şey anladım, teyit için soruyorum.

Buyurun.

ÇATALZEYİN MERKEZ VE KONAKLI KÖYÜ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI AYTAÇ GÜZELAYDIN – Bölgesel sıkıntılarımızda -son on senedir buradayım- en büyük sıkıntıya tutulan balığın muhafaza edilememesi, muhafaza edilememiş balığın bir taban fiyatının olmaması, bölge balıkçısının tutulan balıktan hak ettiği payı alamamasını neden oluyor efendim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Taban fiyat.

ÇATALZEYİN MERKEZ VE KONAKLI KÖYÜ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI AYTAÇ GÜZELAYDIN – Taban fiyatımız yok yani bir çiftlik balığının, çipura ve levreğin bugün sorsam yarın kaç liraya satılacağı eminim ki bellidir bugün, yarına ne kadar fatura kesileceği bellidir. Benim şu anda balıkçı tekne denizde, mezgıt balığı, barbunya, kalkan avcılığı yapıyoruz ama yarın

kaç liraya satılacağını bilmiyoruz. Bu tamamen satıcıların kendi aralarındaki anlaşmaya da bağlı. Bu bağlamda, biz bölgesel olarak tutulmuş olan balıklarımızı kooperatiflerimizi kullanarak yöresel olarak stoklayıp satıcıları yani bu aradaki anaparayı alacak olan kişileri düzene sokarsak bu kıyı balıkçısına da katkı sağlayacaktır diye düşünüyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Mezat benzeri sistem gibi bir şey mi söylüyorsunuz? Yani “elektronik olarak mezat” dedi ya biraz önce Başkanımız.

ÇATALZEYİN MERKEZ VE KONAKLI KÖYÜ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI AYTAÇ GÜZELAYDIN – Zaten oraya gidiyor ikinci kısmı da. İlk kısmındaki kısmı şu efendim: Yani tutulmuş olan balığı hemen elden çıkarmak tarzı var. Bu, tuttuğunuz balıktan kaçmaktır, atıyorum çünkü hiçbir küçük ölçekli balıkçının balığını muhafaza edebileceği bir yer yok, kasası dahi yok. Hele küçük balıkçı için konuştuğumuz zaman, yüzde 90’ı küçük balıkçı, tuttuğu yüzde 10. Eğer biz de bu ufak balıkçıya destek vermek istiyorsak -kooperatiflerle ilgili kısımlarda- bu balıkların stoklanabilmesi ve mezatlara gönderilmesinde kooperatifleri kullanabiliriz diye düşünüyorum. Bu bölgede bunu yaşıyoruz efendim.

Onun haricinde, limanlarımızın altyapıları çok eski kaldı, elektriklerimiz bile yoktu, kablolarımız gitti komple, şu anda limanlarımızın fenerleri yanmıyor yani tehlike arz ediyor.

Bunlarla ilgili bize destek verilirse bizler de elimizden gelenleri yapıp burada küçük ölçekli balıkçıya destek vereceğiz efendim.

Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Biz teşekkür ediyoruz.

Komisyon olarak bu balıkçı barınaklarıyla ilgili bütün ilgili bakanlıklarla birlikte bir toplantı yaptık, bilgilendirme yapmış olayım ben size. Ulaştırma Bakanlığıyla, Çevre ve Şehircilik Bakanlığıyla, İçişleri Bakanlığının ilgili kısmıyla, İçişleri Bakanlığının temsilcileriyle, Tarım Bakanlığıyla, bazen birden fazla genel müdürlükle toplantı yaptık Mecliste. Bu söylediğiniz hususlar dâhil, bunların çoğunun yapılamamasında imar planıyla ilgili sıkıntıların olduğu, bu imar planıyla ilgili çalışmalar kapsamında da Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, ilgili kuruluşlar, bunların görüşleri, ÇED süreçleri ve buna benzer konuların hepsi gündeme geldi. Bunu detaylıca inceledik, raporda da bu konuyla ilgili özel bir alan açacağız. Özellikle Karadeniz Bölgesi’nde, daha eski yapılmış balıkçı barınaklarının olduğu yerlerde bu süreçler yok ama balıkçı barınağı var, içinde kooperatifler var, balıkçılar var. Dolayısıyla “Buna nasıl bir çözüm üretilebilir?” kısmını da görüştük, bilginiz olmuş olsun o konuda.

Teşekkür ederim.

Buyurun.

BOZKURT İLİŞİ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI MUSTAFA ÖZCAN – Sayın Başkanım, sayın vekillerim; hoş geldiniz, ilimize şeref verdiniz. Sizi burada görmek bizi çok umutlu etti, ilk defa böyle bir heyetle karşılaşıyoruz.

Arkadaşlarımız balıkçılıkla ilgili konuları zaten anlatıyorlar, anlatacaklar da. Ben barınaklarla ilgili, sadece Kastamonu’da olmayan bütün Karadeniz Bölgesi’ndeki barınakların içindeki, mevzuata aykırı yapılarla ilgili bir şeyler söylemek istiyorum.

Şimdi, ben kendi barınağımdan örnekle başlarsam çünkü hepsinin sorunu aynı. 2001 yılında bizim barınağımız bitmiş, ne dip taraması yapılmış, ne giriş taraması yapılmış, ne altyapısı yapılmış; hiçbir şey yapılmadan çıplak vaziyette Bozkurt Belediyesine teslim edilmiş, Bozkurt Belediyesi de köy muhtarlığına bir protokolle vermiş, köy muhtarlığı da ihtiyaç dâhilinde balıkçılara yap-işlet-devret modeliyle 20 tane çiftli olarak 40 tane yapı yapmış. İşte, gelen ceza kesiyor, giden ceza kesiyor. Biz de kooperatifi 2007 yılında kurduk, 2012 yılına geldiğimiz zaman kooperatife balıkçı barınağını kiralamak

istedik. O zaman Maliyeden kiralıyoruz balıkçı barınağımızı; bir ihale açtılar, devletin yapmadığı, mevzuata uygun hâle getiremediği şeyi sözleşmede mevzuata uygun hâle getirmek kaydıyla bize on yıllığına kiraya vermişler. Ben o zaman Kooperatif Başkanı değilim, üyesi de değilim fakat dosyayı incelediğimde yer teslim tutanağında diyor ki “Bu yapılar on yıl sonra çalışır vaziyette geri teslim edilir.” Şimdi, bir taraftan devlet sıkıştırıyor bizi “Yık.” diye, bir taraftan da öbür taraf yer teslim tutanağındaki madde bizi bağlıyor; böyle bir uğraşı içerisine girdik. Sonra 2017 yılında çıkan imar barışıyla kamu adına biz bunlara yapı kayıt belgesi çıkardık, sonra 2022 yılında Çevre ve Şehircilik “Eksikleriniz var.” dedi. “Koordinatları, yer tespit tutanaklarıyla falan 60 bin lira yapı kayıt belgesi ödeyin, 20 bin lira haritacıya ödeyin.” dediler. Yaptırdık, güncellettik; geldik 2022’ye, Çevre ve Şehircilik diyor ki: “Bizimle olan işiniz tamam.” Özel idare diyor ki: “Bizimle olan işiniz de tamam.” Tarım Bakanlığına geliyoruz, yeri tekrar kiralamak istedik “İçeride mevzuata aykırı yapı var.” diye kiraya vermediler, Sayın Müdürümüz burada. Şimdi, nasıl yapacağız bu işi? Bir formül buldular: “Kaçak yapıları yani mevzuata uygun olmayan yapıları kiralama dışında bırakalım, geri kalanını kiraya verelim.” Yani bombayı kucağımıza aldık, mecbur kaldık, geri kalan kısmını da kiraladık. Ondan sonra “Kulübelerde, balıkçı barınaklarında insanlar yaşıyor, balıkçılar duruyor.” falan filan. Şimdi bizim üzerimizde 1 trilyon liralık ceza duruyor, idare mahkemesinde bekliyor. Ondan sonra yasal bazı binalar yaptık, yeni kontratımızda da bu mevzuata aykırı yapılar dışında kalan bizim idari binamız, hanlar, lokalimiz falan filan, bunları da teslim tutanağıyla bize teslim ettiler ve yine dediler ki: “On yıl sonra işler vaziyette geri alacağız.” Fakat özel idare geldi bu teslim ettikleri binalara 1 trilyon ceza kesti yani böyle bir sıkıntımız var. Ben bunları kâğıt üzerinde de yazdım, size takdim edeceğim. Bu konularla sizlerin ilgilenmesini ve bu konuyu Meclisin çözmesini istiyorum.

Aslında bizim en büyük sıkıntımız şu: Allah razı olsun, Tarım Bakanlığındaki arkadaşlar hakikaten çok üstün gayret sarf ediyorlar, bizi koruyup kolluyorlardı ama bir yere kadar, mevzuata tıkanırdı yerde geliyorlar bize. Biz de ne yapıyoruz Sayın Başkanım? İl Başkanımız Doğan Ünlü’ye gidiyoruz “Müdür Bey’i ara, bizim sorunumuzu halının altına süpürsün.” Halil Bey var, Milletvekilimiz, beraber İl Genel Meclisi üyeliği yaptık. “Halil abi, ya, şu işi bir hallediverin, İl Müdürümüzü arayın da şu sorunu halının altına süpürüversin.” Böyle günümüzü geçiriyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Biliyorsunuz tutanakları da... Dolayısıyla, onlar mevzuat kapsamında size verebilecekleri her türlü kolaylığı sağlıyorlardı.

BOZKURT İLİŞİ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI MUSTAFA ÖZCAN – Sağlıyorlar efendim, sağlıyorlar da ama üzerimizdeki cezayı kaldıramıyoruz.

İkincisi; benim balıkçı barınağım özel bir balıkçı barınağı, eskiden plajmış, plaj statüsü varmış, sonra balıkçı barınağı yapılmış fakat elli-altmış seneden beri insanların plaja gelme alışkanlığını bir türlü kıramadık orada, şey yapamadık, onun için de yoğun bir şey... Bende 75-80 tane amatör tekne var, 14 tane plakalı tekne var fakat bu 70-80 tane tekne, 14 tane plakalı tekneden çok çok daha fazla balık tutuyor. Dolayısıyla balıkçıların kazanması gereken parayı amatör tekneler alıyor. Turhan Başkanım da öbür arkadaş da söyledi galiba, şimdi bu şeyi çok önemsiyorum: Avcılıkta bir gün belirleniyor veyahut bir kota alınıyor, ivedilikle buna eğilmemiz lazım.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Amatörlerle ilgili...

BOZKURT İLİŞİ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI MUSTAFA ÖZCAN – Evet, amatörlerle ilgili.

Çünkü herkesin bir müşterisi var; 70-80 tane sandal denizden çıkıyor, elinde poşetler, direkt adrese teslim balık satıyorlar; bizim balıkçılarımız da satamıyor, rekabet edemiyor.

Bu sorunlarımız var Sayın Başkanım, eğer bunlarda bir çözüme ulaşabilirsek biz çok mutlu olacağız.

Sayın Vekilimiz sağ olsun, çok duyarlı bu konuda, zaten Komisyonumuzun da üyesi.

Ben teşekkür ediyorum.

Hoş geldiniz, şeref verdiniz, çok mutlu olduk biz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Kastamonu Milletvekili olarak bu programın yapılmasında özel çaba sarf etti. Dolayısıyla bütün Komisyonumuzu da ikna ederek buradan başlamış olduk, kendisine teşekkür ediyoruz. (Alkışlar)

Başka söz almak isteyen?

Buyurun.

İNEBOLU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI AHMET SÜHA ÇELEBİ – Sayın Başkan, milletvekilleri; hoş geldiniz.

Arkadaşlar zaten çoğunu dile getirdi, ben yazılı olarak vereceğim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Tamam, olur, alalım.

Biraz önce zaten limanda da bize bir kısmını anlattınız, gösterdiniz, özellikle yeni balıkçı barınaklarının...

Yine, bir özet olarak ifade etmek isterseniz buyurun, başta, yeni balıkçı barınağımız olmak üzere anlatmıştınız.

İNEBOLU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI AHMET SÜHA ÇELEBİ – Balıkçı barınağımız imar planı ve ÇED raporu aşamasında. Bu işlemlerin hızlandırılmasını bekliyoruz, on yıl oldu ve hâlâ bir şeye başlanamadı yani bunun hızlandırılması lazım.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Sayın Vekilimiz Fatma Hanım onu yakından takip ediyor, biz de elimizden gelen desteği Fatma Hanım’la birlikte göstereceğiz inşallah.

İNEBOLU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI AHMET SÜHA ÇELEBİ – Balıkçılarımız çok mağdur, şimdi Cengiz İnşaat inşaata başlayacak, onun için bayağı bir sorun yaşayacağız, öyle görünüyor.

Arkadaşlar gerekli şeyleri söyledi, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ediyoruz Başkanım.

Burada limanın biz tabii tekneler daha az hâlini gördük ama buradaki fotoğraflarda da avcılık sezonundaki yoğun hâlini gösteren fotoğraflar da var. Bunların hepsini böylece kayda geçmiş olduk. Burada bayağı büyük tekneler var.

İNEBOLU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI AHMET SÜHA ÇELEBİ – Evet, sırada bekleyen tekneler var.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Bugün sahada da yeni istediğiniz balıkçı barınağının yerini de gösterdiniz. Herhâlde Yakaboyu, öyle mi? Yakaboyu mevkinde mi?

İNEBOLU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI AHMET SÜHA ÇELEBİ – Evet, Yakaboyu mevkinde.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Burada sonarla ilgili herhâlde bir talebiniz var; belli bir mesafeyle sınırlanması. Balık boylarıyla ilgili, özellikle kalkan örneğinde verdiğiniz bir örnek vardı. Kalkan balığı örneğinde verilmiş, boylarla ilgili bir sınırlama talebi var.

Diğer talepler de burada, teşekkür ediyoruz tekrar.

Evet, başka söz almak isteyen?

SİNOP KASTAMONU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFLERİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI TURHAN ÖZTÜRK – Sayın Başkanım, bu amatörle ilgili biraz eksik kaldı, onu bir cümle açmak istiyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Tabii, buyurun.

SİNOP KASTAMONU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFLERİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI TURHAN ÖZTÜRK – Sayın Başkanımın söylediği doğru fakat bizde 50 kilogramlık bir nakil belgesi kesme zorunluluğu var. Amatörün işte, günlük kişi başı 5 kilogramdan yola çıkarak bunu da ihmal etmiş oluyoruz. Burada nakil belgesi kesme zorunluluğumuz 5 kiloya çekilirse üniversitelerimizin araştırma yaptığı... Balıklarımıza çip takıyorlar, nesli tükenmekte olan balıklarımız var, bunların takibini yapamıyoruz -ama bu oltacılar, amatörler- bu balıkların nereye gittiği belli değil, en azından bunu da bir nebze yakalamış olabiliriz takip açısından. Yani karaya çıkış noktalarındaki 50 kilogram olan nakil kesme zorunluluğumuzun 5 kiloya kadar çekilmesi hem kooperatiflere nakdi katkı sağlayacaktır hem de balık takibi konusunda katkı sağlayacaktır, bunu ayrıca ilave etmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkürler.

Evet, bu taraftan söz almak isteyen, genelde tabii, sunumlar bu taraftan yapıldı, kurum temsilcilerimiz var ama.

EVRENYE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI TURAN AKIN – Sayın Komisyon Başkanım, bir şey daha söyleyeceğim ben.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Buyurun.

EVRENYE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI TURAN AKIN – Şimdi, bizim merada aşağı yukarı kırk seneden beri trol çalışıyor ama Doğu Karadeniz’de hiç trol çalışmıyor. Samsun Çaltı Burnu’ndan öbür taraf trole kapalı, bu taraf açık. En azından bunun bir ortasını bulmak lazım. Bir tarafı nadasa bırakıp bir tarafın devam etmesi lazım veya bizim bir bölgeyi yasak edip bir bölgenin devam etmesi lazım.

Bir de 12 metre üzeri kayıklarda 30-35 metre demiştik ama bunun Avrupa standardı 50 metre, onlar 50 metrede çalışıyorlar yani küçük balıkçılara bir alan açılırsa iyi olur.

Komisyonu selamlıyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ederim.

Buyurun.

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ İNEBOLU MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRETİM GÖREVLİSİ DOKTOR MUSTAFA KARGA – 37 yaşındayım ve hayatımın yaklaşık yirmi senesini kültür balıkçılığı üzerine çalışarak geçirdim, öncelikle bunu ifade etmek istiyorum.

Elimde çok detaylı bir dosya var ama bunun tamamını tabii, şu anda değerli vaktinizi çalmamak adına anlatmam mümkün değil. Öncelikle şunu söyleyeyim: Balıkçıların taleplerine, yüzde 90’ına harfiyen katılıyorum, altına ben de imzayı atarım fakat bazı yerlerde katılmadığım noktalar var, bunu da bilimsel olarak ifade etmek istiyorum.

Önce şu noktaya değinmek istiyorum: Bu denizlerde kullanılan misina ağlarımız için 1 Eylül 2012 tarihinden itibaren getirilen av aracı yasağı 10 Eylül 2022 tarihinde yayımlanan ek tebliğle serbest bırakıldı; bundan bahsetmiştik. Bununla ilgili, seçicilikleri düşük, doğada uzun süre bozulmadan kalabilen, balık ve deniz yaban hayatına ciddi zararlar veren misina ağların kullanımının hem denizlerimizde hem de iç sularımızda ben sınırlandırılması gerektiğini düşünüyorum. “Neden?” diye soracak olursak hemen şuradan bilimsel çalışmayla devam edeceğim. Şimdi, bu konuda Çanakkale

18 Mart Üniversitesinde yapılan bir bilimsel araştırmada, hedef dışı avlarda misina ağlarla adet olarak 2,48 kat, ağırlık olarak ise 2,31 kat ip ağlardan daha fazla avcılık yapılıyor; hedef dışı avlardan bahsediyorum. Hedef avda ise ip ve misina materyale sahip ağların yakaladığı -adet ve ağırlık olarak- av miktarları arasında istatistiksel olarak hiçbir fark yok.

Yine, hâlihazırda devam eden bir çalışmada, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi öncülüğünde yapılan bir çalışmada Marmara Denizi'ndeki hayalet ağların toplanmasıyla ilgili bir konu üzerinde çalışılıyor. Hayalet ağ avcıları olarak şu anda çalışma devam etmektedir. Bunun projelendirilmesi için devletimizden yaklaşık yüzlerce bin lira destek alındı. Bu, tamamen çoğunluğu da misina ağlar olmak üzere, misina ağların denizlerdeki hayalet avcılığının sonlandırılmasıyla ilgili bir durum yani sadece bunları toplamak için biz yüzlerce bin lira para harcıyoruz devlet olarak. Buna dikkat çekmek istiyorum. Bunu söylerken şu yanlış anlaşılmasın: Balıkçılarımız tabii ki daha çok avlanmalılar, daha çok kazanmalılar. Ben aslında bunu istiyorum çünkü misina ağların sınırlandırılması demek, balıkçılarımızın önünü kesmek demek değildir, balıkçılığın sürdürülebilir olması konusunda katkı sağlamak demektir. Biz bugün hayalet avcılığın önünü açarsak gelecek nesillerimize sürdürülebilir olarak bir avcılık faaliyeti bırakmayacağımız kanaatindeyim.

Yine, yetiştiricilik konusunda da hocalarımızın sunumları oldu.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Hocam “hayalet avcılık” derken?

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ İNEBOLU MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRETİM GÖREVLİSİ DOKTOR MUSTAFA KARGA – Şöyle açayım, hayalet avcılık şu demek: Az önce bahsettiğim gibi, misina ağlar deniz dibine düştüğünde, bırakıldığında, koptuğunda deniz dibinde yüzlerce yıl çözünmeden durabiliyor ama ip ağlarımız için aynı şeyleri söylemiyoruz, onlar çözünebiliyor, kopabiliyor ve bunlar deniz dibinde...

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ DOKTOR ÖĞRETİM ÜYESİ ŞENOL PARUĞ – Bir de yüzerliğinden dolayı zaten...

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ İNEBOLU MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRETİM GÖREVLİSİ DOKTOR MUSTAFA KARGA – Tabii, tabii, yüzerliğinden dolayı da balıkçılarımızın avlayamadığı balıkları kopan, düşen ağlarımız avlıyor ve ekonomiye hiçbir katkısı olmuyor.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Hocam, ben bir şey söyleyeyim: İplik ağlarının içindeki materyal ne, ip mi yani bu?

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ İNEBOLU MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRETİM GÖREVLİSİ DOKTOR MUSTAFA KARGA – Genel olarak bitkisel materyal. İp ağlar genel olarak kendir, manila, sisal gibi çeşitli maddelerden yapılmakta. Bu, sürdürülebilir balıkçılığımız açısından çok önemli bir konu. Tabii, politika olarak baktığımızda şöyle düşünün: Kara avcılığında bir ormanı alanını tamamen çevirip, içerisindeki bütün canlıların, hepsinin avlanıp, istediğimizin yenilip, gerisinin çöpe atıldığını, ekosistemin bozulduğunu düşünebiliyor muyuz? Düşünemiyoruz değil mi? O zaman deniz avcılığında da özellikle büyük balıkçılar için bazı sınırlandırmaların getirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Tabii, dünyada böyle bir politika var, sadece ülkemizde değil. Büyük avcılarda bir kısıtlamanın, bir politika geliştirilmesinin iyi olacağı kanaatindeyim.

Buna ek olarak, kültür balıkçılığı çok önemli, hocam da bahsetti. Kültür balıkçılığı açısından, bizim kültür balıkçılığının kültürünün artırmamız gerekiyor. Kültür balıkçılığı avlanan balıklarda farklı balık sunmuyor önümüze, belki daha kaliteli et verimi olan balıklar sunuyor çünkü balığın ne ihtiyacı varsa yem olarak o veriliyor ona yani ne yediğini biliyoruz. Zaten genelde kültür balıklarının ihraç ettiğimiz için yaklaşık olarak ülkemize yıllık 1 milyar dolardan fazla katkısı var.

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ DOKTOR ÖĞRETİM ÜYESİ ŞENOL PARUĞ – 2'ye doğru gidiyoruz.

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ İNEBOLU MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRETİM GÖREVLİSİ DOKTOR MUSTAFA KARGA – 2’ye doğru gidiyoruz.

Kastamonu’nun buradan hak ettiği payı alamadığını görüyoruz. Tabii, neden alamıyor? Bunun için bizim de üstümüze düşen bazı görevler var. Mesela, İnebolu kıyıları diyoruz, Abana, Bozkurt, Cide kıyıları diyoruz. Suyun fiziksel, kimyasal parametrelerini -ben kendi adıma söyleyeyim, bunu projelendirmeyi düşünüyorum- iyi şekilde araştırdım. Dalga boyu, dalga yüksekliği ve dalga frekansının özellikle diğer kurumlarımızla iş birliği içerisinde... Meteoroloji Genel Müdürlüğü burada başı çekiyor çünkü denizde birçok istasyonu var. Bunun dışında, öncelikle, uluslararası kuruluşlarla da -mesela, Yunanistan’ın bir sitesi var “Poseidon” diye, denizciler bilir belki- iş birliği hâlinde denizlerimizin kültür balıkçılığı için uygunluğunun tespit edilmesi gerekiyor, sonrasında da bunun için yatırım çalışmaları yapmak gerekiyor. Bizim denizlerimizde -yani Karadeniz için bahsediyorum- bu nasıl yapılabilir? Biliyorsunuz ki kültür balıkçılığında ağ kafesler kullanılıyor, balıkçılıkla ilgisi olanlar bilirler. Ağ kafesi materyalleri genelde naylon ve ip ağlardan yapılmakta fakat bizim denizimizde naylon ve ip ağların dayanıklılığının olmayacağını düşünüyorum. 2012 yılında Japonya, Amerika, Almanya ve Türkiye ortaklığıyla yaptığımız bir çalışmada biz bakır ağ materyallerini kullandık. Neden bunu kullandık? Birincisi, midye tutuculuğu yönünden, kesinlikle midye tutunamıyor ağlara yani temizlik maliyeti yok. İkincisi, dayanıklı. Yani aslında sektörle üniversite ve diğer kurumların iş birliğinin daha fazla artırılması hem sektörün hem de bilimin yararına olacaktır.

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ DOKTOR ÖĞRETİM ÜYESİ ŞENOL PARUĞ – Yunuslarla da bir bağlantısı var, bakır ağların yunuslarla da bir alakası var.

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ İNEBOLU MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRETİM GÖREVLİSİ DOKTOR MUSTAFA KARGA – Tabii, tabii, yunuslarla, diğer deniz canlılarının ağları kemirmesiyle, hepsiyle doğrudan ilişkisi var.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Bakır ağların maliyetleri nasıl Hocam?

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ İNEBOLU MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRETİM GÖREVLİSİ DOKTOR MUSTAFA KARGA – Bakır ağların ilk etapta kurulum maliyetleri fazla ama işletim maliyetleri çok düşük olduğu için çok kısa zamanda bu maliyeti çıkarıyor.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Balıkçının bunu alabilecek gücü var mı Hocam?

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ İNEBOLU MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRETİM GÖREVLİSİ DOKTOR MUSTAFA KARGA – Tabii, burada yatırım destekleri çok önemli. Devletimiz zaten, aslında, su ürünleri yetiştiricilerine bayağı bir destek veriyor. Bunun 750 milyon dolardan fazla olduğunu ben biliyorum ama bunu denetlenebilirliği ve doğru kullanılması önemli aslında. Destek konusunda aslında bizim sıkıntımız yok, desteği yeterince alıyoruz parasal anlamda ama denetim ve bizim kullanımımız anlamında sıkıntılar var; daha iyi denetlemeyle bunun da çözülebileceğini düşünüyorum.

Saygılarımla arz ediyorum.

NEJLA DEMİR (Ağrı) – Bir şey sorabilir miyim? İp ağlar hiç mi kullanılmıyor, hep misina ağ mı kullanılıyor?

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ İNEBOLU MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRETİM GÖREVLİSİ DOKTOR MUSTAFA KARGA – Ağlar kullanıyor balıkçılıkta.

NEJLA DEMİR (Ağrı) – Tercih edilmemesinin sebebi ne?

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ İNEBOLU MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRETİM GÖREVLİSİ DOKTOR MUSTAFA KARGA – Yani ip ağların seçicilikleri daha az balıklara karşı ve çoğumuz daha çok avlanmak isteriz; aslında birinci tercih bu. İkincisi de daha hafifler, daha kullanılabılırler iş gücü anlamında. Tabii, balıkçılarımız kullandıkları için daha iyi bilirler

SİNOP KASTAMONU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFLERİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI TURHAN ÖZTÜRK – Sayın Başkanım söz verirse, hocama, bilimine destek vermek istiyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Sizi temsilen bir kişi cevap versin, bir kişiye bir kişi cevap versin, muhtemelen aynı şeyi söyleyeceksiniz.

SİNOP KASTAMONU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFLERİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI TURHAN ÖZTÜRK – Öncelikle, Sayın Hocama çok teşekkür ediyorum bilimsel emeğine sağlık ama TÜBİTAK bu raporu hazırladı, Profesör Doktor Adnan Ayaz Hocam. Raporu, sonucun ne olduğunu biliyoruz. Şimdi “hayalet ağ” dediniz. Yani denizin dibinden, Adana’dan, Körfez’den Rize’ye kadar çıkan ağların fotoğraflarına bir baktınız mı hocam? Çıkan ağlarda bir tane misina ağı var mı, soruyorum size.

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ İNEBOLU MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRETİM GÖREVLİSİ DOKTOR MUSTAFA KARGA – Evet, gördüm; misina ağı var.

SİNOP KASTAMONU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFLERİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI TURHAN ÖZTÜRK – Yüzde 99’u sentetik ağlar, trol ve gırgır ağları; kayalara geçmiş ya da şebekelerin sabit, nokta bıraktığı ağlar. Sadece şunu dersiniz çok haklı bulurum sizi: Bizim kalkan ağı av yasağının süresinden dolayı kıyı balıkçımızın... Bunu açıkça söylüyoruz bakın. “Kalkan ağı bulduk, misina ağı” dersiniz amenna, buna söyleyecek hiçbir şeyimiz yok ama “hayalet” dersiniz bilime...

Sentetik ağlardan bahsedelim: Biz şunu yaptık Sinop’ta, videoları var, Bakanlığa sunduk. Sentetik ağ, misina ağ.... Sentetik ağlardaki hedef dışı balıkların boyutuna baktığımızda yüzde 60; misina ağa baktığımızda yüzde 10. Sinop olarak biz bunu ısrarla isterken haklı nedenlerimiz vardı, belgelere dayandırdık. Yani kesinlikle burada misina ağın hayalet olduğunu... Çünkü hafif olan şeyi deniz karaya atmaz mı? Bakın, tecrübeyle konuşuyoruz, biz denizdeyiz, ben dördüncü kuşak denizciyim. Ağır olan, suyu çok çeken bir madde denizin dibinde durur, taşa kalır; misina kopar, parçalanır, plastik sonuçta yani petrol. Yani burada biz de eleştiriyoruz bazı hususları içimizde, öz eleştiri yapıyoruz. Arkadaşlarımıza bugün yine söyledim ama “hayalet ağ” diye bunu tekrardan... Zaten kısıtlı şekilde açıldı, Bakanlık bize böyle müsaade etti bunu. Buna “bölgesel” dersiniz, Ege’de, Akdeniz’de, Marmara’da... Burada taş balıkları, kaya balıkları için hedef dışı çok ama biz bunu Karadeniz’de mezgit için istiyoruz -dip balığı- çinekop için istiyoruz, palamut da bile doğru bulmuyoruz bunu, bölgesel balıkçılık ve kotadan bahsedeceksek buradan yola çıkarak bunu söylüyor Sayın Hocam. Ben emeğinize teşekkür ediyorum ama sizden rica ediyorum, bu konuları, bu raporları yazarken muhakkak tecrübeyle, balıkçımızla istişare edin bölgede, sahada. Yani önünüz çok açık Hocam, genceciksınız; ünvanınızı duyunca sevindim, mutlu oldum, Allah razı olsun, sizden çok faydalanacağız ama beraber çalışalım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ediyoruz.

Bu ağ mevzuusuyla ilgili süreci karşılıklı bir konuşma hâline getirmeden sektörün sorunlarıyla ilgili ben bu tarafa söz vereyim.

Buyurun.

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ DOÇENT DOKTOR EKREM MUTLU – Barış Milletvekilimizin de söylediği gibi, bazı şeyler var. Bizim özellikle kendi bölgemiz Kastamonu çevresindeki balıkçılarımız kıyı balıkçısı. Sayın Hocamın dediği şeyler bilimsel ama burada o güce

erişecek balıkçımız yok. Ben Kastamonu için konuşuyorum, bizim buradaki balıkçımızın gücü yok. Biz bu üretimleri yaparsak, üretimi büyük sektöre kaptırırsak... Bizim için önemli olan insanlarımızı burada doyurabilmek, bizim burada ikamet etmemiz lazım. Dediğiniz şeyler tamam, çok gerçekçi, Ege'deki şeyler ama buradaki insanların, burada yararlanan... Oraya -isim vermek istemiyorum, kayıtlara geçiyor- büyük firmalar gelir, bu vatandaşların elinden iyice gider yani bizim için önemli olan kendi yerel halkımızı, yerel balıkçımızı burada istihdam ederek bunlara ekmek yedirmek. Bizim en önemli konumuz buradaki insanı istihdam etmek. Bunları büyükşehirilere götürerek değil, yerelde, Kastamonu'da, Bartın'da, Sinop'ta bunlara ekmek sağlamak. Bunlar da dediğim gibi, daha basit çözümlerdir.

Benim en çok üzerinde durduğum şey, yasaklamaların bölgesel değil, il içinde bile farklı alanlarda şeyler var. Karadeniz Bölgesi'ndeki en çok akarsuyun denize karıştığı bölge bizim Kastamonu ile Sinop arasında, üçte 1'i burada. Buradaki yüzey sularının özellikleriyle Doğu Karadeniz'deki bir değil. İşte, bilirsiniz, geçen hafta Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle Su Kurulu kuruldu; sağ olsun, Sayın Bakanımız da bizi uygun görerek o kurula üye olarak atadı. Çünkü Karadeniz'deki en önemli bölge burası ve şu anda en çok sellerin ya da fırtınaların olduğu bölge. Bizim bölgemiz Kastamonu, Bartın, Sinop; zaten gördüğünüz gibi en çok zararı alan yer burası. Kastamonu'da toplandığı için konuşuyorum yani şu anda bir bilim adamı kimliğimle değil de bir Kastamonulu olarak konuşuyorum. Bizim yerel olarak yapacağımız şeyler önemli, kıyı balıkçılarına yani "küçük esnaf" dediğimiz küçük kıyı balıkçılarına destek olmak. Denilen şeyler çok güzel, çok büyük şeyler; maliyeti karşılamak mümkün değil. Siz bir balıkçı olarak çok iyi biliyorsunuz, mümkün değil; burada milyon doları verebilecek bir balıkçımız yok Sayın Vekilim, yok yani.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Su Kurulu üyeliğiniz için hayırlı olsun diyoruz, hayırlı hizmetler diliyoruz.

Buyurun.

CİDE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKAN YARDIMCISI ERDİNÇ DER – Ben sadece bir maddeye değinmek istiyorum.

Mevcut 5/1 tebliğde geçerli olan ortasu trolü 24 metre, gırgır 18 metre gibi mesafe sınırlamaları var. Bu mesafe sınırlamalarından mesela 18 metre ve 24 metre bazı Karadeniz sahilinde kıyıdan belki 1 metre uzaklıkta, taşın dibini buluyor yani. Sonuçta, bu bir göç yoluysa orada göç yolu kopuyor, belirli bir kısmında göç yolu kopmuş oluyor yani orada taşın dibinde ağ atabiliyor çünkü yasal 24 metre taşın dibi. Bunun derinlik sıralaması olarak değil de kıyıdan mesafe sınırlaması olarak...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Derinlik sınırlamasının yanında bir de kıyıdan mesafe sınırlaması; bu sefer tam tersi oluyor çünkü.

CİDE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKAN YARDIMCISI ERDİNÇ DER – Hayır, mesela, kıyıdan 500 metre.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – 500 metre olup 5 metre olan yerlerde. Dolayısıyla hem kıyıdan mesafe hem derinlik sınırlaması, kayıtlar için söylüyoruz çünkü sadece Karadeniz değil, Ege'si ve Marmara'sı...

CİDE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKAN YARDIMCISI ERDİNÇ DER – O koridorun konulmaması için yani.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Anlaşıldı, tamam.

Bu mesafe, kıyıdan mesafe şeyini böylece kayıtlara geçmiş olduk sizin bu bölge için de.

Hocam, buyurun.

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ DOKTOR ÖĞRETİM ÜYESİ ŞENOL PARUĞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, tabii, ben sunumumu yaparken endüstriyel balıkçılığın aşırı avcılığını falan eleştirdim sanki bütün ekosistemi harap eden buymuş gibi. Tabii ki çok etkili ama haricinde, sular bizim yaşam kaynağımız. Aslında, hani balıkçılık dışında düşünüyoruz bunu, tamamen farklı bir konu gibi ama balıkçılıkla da tamamen alakalı çünkü ekosistemleri kirletiyoruz bir şekilde. Bununla ilgili yaşanmış örnekler var, yanlış hatırlamıyorsam 1940’lı veya 1950’li yıllarda Japonya’da Minamata hastalığından 250’den fazla insanın ölmesi gibi; cıva zehirlenmesi. İşte, Kanada’da katil balinaların topluca ölmesi, yine aynı şekilde endüstriyel bölgelerde cıva birikimi gibi.

Burada sanırım Van’dan gelen milletvekillerimiz de var. Endemik bir türümüz var, inci kefali, son derece önemli. Yapılan çalışmalarda görüldü ki -bundan altı yedi sene önce yapılan çalışmalarda- hem dişi bireylerde hem erkek bireylerde gonad yapıları bozulmuş durumda. Zaten sadece Van Gölü havzasında bulunan endemik ve ekolojik açıdan son derece önemli bir tür ve üreme göçü gerçekleştiriyor tatlı sularda ama tatlı sularda bir şekilde hormon dengelerini bozan kaynaklar var evsel atıklardan. Doğum kontrol hapı kullanımı sonucu evsel atıkların boşaltılmasıyla hem erkek bireylerin hem dişi bireylerin gonadları bozulmuş durumda.

Benzer şekilde, hem ağır metallerle hem kimyasallarla hem de deterjanlarla balıkların ekosistemlerini bir şekilde etkiliyoruz. “Denizler çok geniş, çok büyük, hiçbir şey olmaz.” demek lazım, gitgide birikim oluyor ve bu hem konsantrasyon hem de süreyle alakalı bir durum baktığımız zaman. Şunu demek istiyorum: Özellikle sanayi bölgelerinin yoğun olduğu yerlerdeki avcılıklar, buradan elde edilen sesil canlıların -midye gibi- veya sedanter canlıların tüketimi insan sağlığında ciddi riskler oluşturduğu gibi, türlerin devamını sürdürebilmesi için, devamını sağlayabilmesi için de risk oluşturmakta. Bu nedenle, arıtma tesislerinin gerçekten ciddi şekilde yapılandırılması gerekiyor hem tatlı su kaynakları açısından söylüyorum hem denizler açısından söylüyorum. Sadece mekanik filtrasyonun sağlanması arıtma demek değildir, kimyasal filtrasyonun ve çok daha uzun vadeli olan biyolojik filtrasyonun da sağlanması mutlaka gerekli.

Ayrıca, zaman zaman Ege’de, Karadeniz’de, çeşitli bölgelerde yapıldığını görüyoruz, hem kıyı temizliği -halkı da teşvik ederek- hem de deniz dibi temizliği yapılıyor. Müdürlüğümüz çerçevesinde biz de bu tip şeyler yapmak istiyoruz tabii ki. Bunun yaygınlaştırılması -yani hiç kirletmesek daha iyi tabii ki ama bu kirliliğin de bir şekilde toplanması, düzeltilmesi gerekiyor- için bir şeyler yapılabilirse bu da iyi olur. Kısacası, ekosistemleri bir şekilde temiz tutmadığımız sürece, avcılığı bile kısıtlasak bir süre sonra zaten popülasyonları kaybetmeye mahkûmuz uzun vadede de olsa.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Başkanım.

KASTAMONU TİCARET BORSASI BAŞKANI SERDAR İZBELİ – Öncelikle, hepinize İnebolu’muza hoş geldiniz diyorum.

Yirmi beş yıldan beri sivil toplum örgütlerinde görev yapıyorum, ilk defa bu kadar güzel toplantıya rast geldim, İnebolu’da imkânsız bir şey. Onun için de Sayın Vekilimize çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, her şey planlama meselesi efendim. Yıllar önce, yaklaşık yirmi sekiz sene önce 5 Nisan kararları oldu ülkemizde. Çimento satıyorduk, 4 liralık çimento 12 lira oldu yani 3 katı, her şey bir anda arttı. O arada, tabii, biz toplum işlerini bırakmıyoruz. Organize sanayinin hemen karşısındaki Yürekveren köyünde 3 tane, 4 tane alabalık çiftliği var ve binlerce alabalık Ziraat Bankası kredi veremediği için, oradaki arkadaşlarımız da yem alamadıkları için ölecekler; böyle bir durumla karşı karşıya kaldık. Birdenbire aklıma bir fikir geldi. O zaman YSE var -Yol, Su, Elektrik- Karayolları,

bölge müdürlükleri, Devlet Su İşleri falan... Ziraat Bankası Müdürünü aldım, bunları tek tek topladım Ticaret ve Sanayi Odasına, dedim ki: YSE’de öğlen yemeğinde haftada iki defa alabalık çıkarsan ne olur? Şimdi, ben hocalarımın bayağı bilgi aldım, mesela Türk insanının ortalama 17 kilo et yediğini biliyordum ama şimdi mesela, cezaevlerinde yaklaşık 350 bin kişi var, haftada iki defa balık çıksa olur. Her şey planlama meselesi; okullar var, misafirhanelerimiz var, ben bunu önermek istedim. Atıyorum, üç sene önce “Patates, soğan pahalı.” Kardeşim, yeme. Üç ay, beş ay, bir sene patates, soğan yemese ne olur? Benim şimdi çiftliğim var, İzbeli Çiftliği, domatesi yasakladım. Domates yemese ne olacak yani bir sene yemese ne olacak? Her şey zamanında... Şimdi, buradaki arkadaşların elinde hamı kalmış, o kalmış, bu kalmış. Öyle bir planlama yapmamız lazım ki... Bozulacak mal bu ya, yazık, israf olacak, gidecek. En güzeli böyle bir planlama öneriyorum.

Teşekkür ediyorum.

Tekrar hoş geldiniz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Biz teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

EVRENYE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI TURAN AKIN – Sayın Başkanım, şimdi, burada bir de poyraz esiyor, deniz soğuğu yapıyor. Deniz soğuğu yaptığı zaman, yazın ortasında su sıcaklığı 9 derecelere düşüyor, biz burada balık tutamıyoruz. Bu, Cide’yle Sinop İnceburun arasında oluyor yani bunun da afet kapsamına alınmasını istiyoruz yani balık tutamıyoruz biz.

İkincisi, hocama atıfta bulunmak istiyorum. Şimdi, buradaki Komisyonun amacı -size çok teşekkür ediyorum- denizdeki balık popülasyonunun korunması. Şimdi, hocam tabii, misina ağlardan bahsetti, ben de hocama şimdi şöyle bir şey soruyorum: 2012 senesinde bu misina ağlar yasak edildi, 2022 senesinde açıldı. 2012 senesinden 2022 senesine kadar bu balık popülasyonu azaldı mı, çoğaldı mı, onu sormak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Bunun cevabını biz toplantı sonrasında alalım çünkü milletvekillerimize de söz vereceğim.

Değerli vekillerimizden söz almak isteyen, soru sormak isteyen, katkıda bulunmak isteyen varsa...

Komisyon Sözcümüz Barış Karadeniz, buyurun.

BARİŞ KARADENİZ (Sinop) – Ben, öncelikle, Sayın Fatma Serap Ekmekçi’ye teşekkür etmek istiyorum çünkü bu İnebolu toplantısının burada olmasına ve tabii, Komisyonun Doğu Karadeniz, Sinop’tan başlayan kısmına kendisi büyük bir çaba sarf etti, toplantının ilk ayağını burası yaptı. Bence çok verimli, olağan, güzel bir toplantı oluyor. Kendisine bir teşekkür etmek istedim. (Alkışlar)

Niye teşekkür ediyorum, onu da söyleyeyim. Biz Türkiye’de şu kültürü fazla oluşturmamış: Türk insanı şu anda siyasetçileri, televizyon ekranlarında hep kavga eden, birbirine bağırarak çağıran insanlar olarak görüyor, birinin “Olur.” dediğine birinin “Olmaz.” dediği bir iklim yaşıyoruz ama bu Komisyonun ilk özelliği, biz burada siyaset yapmıyoruz. Doğru olan, Türkiye adına su ürünleri sektörünün geliştirilebilmesi ve sürdürülebilir bir su ürünleri politikası için bütün milletvekillerimiz burada, huzurlarınızda toplandık, sizlerle bu istişare toplantısını yapıyoruz. Emin olun ki bu toplantıda -alınan karar demeyeyim- tavsiye niteliğindeki bize verdiğiniz sorunların ve çözüm önerilerinin bizim Meclis tutanaklarına geçmesi ve sonucunda sonuç raporu... Bu sonuç raporunda belki daha doğmamış çocuğun, şu anda doğacak olan çocuğa ve beş yıl sonra doğacak olan çocuğa bile hakkı var; “Ezan şahit.” derler ya. Onun için, bu toplantının, bir kere, beyinlerimizde direkt, hani ön yargı var ya, onu bir kırarak... Atomu parçalamışlar ama ön yargıyı parçalayamamışlar, bunları kırmamız lazım çünkü burada olan herkes neyin ne olduğunu bizden çok daha iyi biliyor. Sevgili ağabeyim, kıyı balıkçısı -ben

de kıyı balıkçısıyım- ne yaptığımı çok iyi biliyor, orta sucu ne yaptığımı biliyor, trolcü ne yaptığımı biliyor, bürokrasi ne yaptığımı biliyor ve üniversitedeki akademisyen hocalarımız ne yaptıklarını biliyorlar. Onun için samimiyet her şeyden önemli; önemli olan, Türkiye’de bu sürdürülebilirliği sağlamak.

Şimdi, şunu da söyleyeyim: Avcılar kendi içinde ayrılmaya başladı ve ne yazık ki üreticiler, avcılar, işlemeciler, sanayiciler... Ya, bırakalım bu ayrımları, ortak hedef belli, Türkiye’yi bu sektör bazında kurtarmak. Sevgili Hocam, size söylüyorum yani misina ağının zararları, yok, iplik ağının faydası, bu işler artık bitti çünkü misina ağı da iplik ağı da... İplik ağının kimyasalına bakarsanız sentetik, denize attığın zaman eğer hayalet ağ pozisyonuna düşerse iki yüz yıl da denizde o kalıyor. Bizim iki yüz yıllık falan vaktimiz yok, eğer biz üç beş yıl içinde bu sektörde bu Komisyonun aldığı sonuç raporunu, tavsiye kararlarını Türkiye’ye uygularsak fayda. Bu misina ağı ya da o, bu aslında konumuzun dışında. Sevgili Hocamın ilk sunumunda bir yerlere takılmıştım aslında ama ikinci söylediklerinin altına da imza atarım. Niye? Ya, bizim ilk başta denizdeki balıkçıdan çok evde yaşayan vatandaşla ilgili sorunumuz var. Nasıl var? Biz evde çamaşır suyunu lavaboya döküyoruz. Doğru mu? Balık yapıyoruz, balığın yağını lavaboya döküyoruz ve bu denize gidiyor, iş oradan başlıyor. Sadece balıkçının ya da akademisyenlerin değil... Biz buradan başlamalıyız yani hocamın dediği kimyasal ve biyolojik arıtmayı yapmadığın zaman o hayvanlar zaten gonadlarını geliştiremez hocam, ilk başta oradan başlıyor yani.

SİNOP KASTAMONU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFLERİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI TURHAN ÖZTÜRK – Bunun için de eğitim ilkokul seviyesine insin.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Kesinlikle yani insanlarımızın artık bu bilince erişmesi lazım. Çok konuşulacak şey var, biz şimdi dinleyici noktasındayız, fazla da vaktinizi almayalım ama şu endüstriyel balıkçılık ve kıyı balıkçılığı ayrımı... Balıkçı, balıkçıdır ya. Denizde balık varsa, asgari müşterek tutulması kadar gereken bir kısmı tutarsak biz bunu başarırız. Sevgili Hocam, hani ilk başta dediniz ya, endüstriyel balıkçılığın bir düzenlenmesi lazım, trol avcılığının düzenlenmesi lazım. Yasaklayalım, atalım, öldürelim... Ben de kıyı balıkçısıyım, bizim denize zararımız yok mu?

SİNOP KASTAMONU SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFLERİ BÖLGE BİRLİĞİ BAŞKANI TURHAN ÖZTÜRK – Tek bir oltanın da var.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Tek bir oltanın da var.

Endüstriyel balıkçılıkla ilgili şunu söyleyeyim: Yüzde 10, yüzde 90 hikâyesi var ya. E, biz kıyı balıkçısıyla sadece kendi bölgemizdeki vatandaşımızı besleyebiliyoruz ama endüstriyel balıkçının tuttuğu -ama tonlarcadan bahsetmiyorum- kurallara uygun bir şekilde tuttuğu Ankara’daki, Sivas’taki, Kayseri’deki, oradaki buradaki balıkçıyı besliyor. Bizim sadece kendi alanımızı düşünmememiz lazım.

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ DOKTOR ÖĞRETİM ÜYESİ ŞENOL PARUĞ – Sayın Vekilim, sadece ona belli bir sınırlama getirilmesi, hani hepsini çevirmek yerine...

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Tabii.

Sevgili Hocam, aslında uyarmak için söylüyorum, konuştuğumuz her şey tutanak altına geçiyor. Akademi, tecrübe, alay birbirinden ayrılıyor Sevgili Hocam, söylediğimiz kelimeler çok önemli. Yarın o tutanaklar okunduğu zaman “Vay, şu hocam bunu dedi, balıkçı bunu dedi, onu dedi, bunu dedi.” Amacımız tek: Bilim, tecrübe bir arada olmak zorunda, ayrıştığımız zaman... Ben dekanlar toplantısında sevgili hocalarıma dedim ki: Sahaya inin, sahaya inmeden bu iş akademik kısmıyla olmaz. Eğer bilim raflarda duruyorsa, onu da sahaya indiremiyorsak biz sınıfta kalıyoruz. Onun için, yapılması gereken şeyler anlatıldı, biz tutanaklarımızı aldık.

Yetiştiricilik kısmı ayrı... 1,7 milyar dolar hedef 2 milyar dolara çıktı ama Sayın Ticaret Odası Başkanım şöyle bir şey dedi: “Burada açılması lazım.” Burada açılırsa o zaman siz hep birbirinize düşersiniz. Niye? Lojistik alanınız yokken, limanınız yokken, burada balıkçı daha liman bulup denize

çıkamazken siz burada bu sahaları açarsanız plansız ve ölçeksiz olur Hocam. Onun için Kastamonu olarak sizin özelinizde bir şey söyleyeyim, fazla da uzatmayacağım: İlk başta birlik olup bir master plan yapıp “Yatırımcı burada ne yapabilir? Balıkçı nasıl ayakta kalabilir? Endüstriyel balıkçı ile küçük balıkçı ikisi yan yana oturuyor şu anda, nasıl bir fayda sağlarız? Akademiden nasıl faydalanırız? Sayın yerel yöneticilerimiz nasıl destek verir? Bürokrasi de buna nasıl katkı sunar?”ı konuşursanız emin olun Kastamonu’yu, Abana, Bozkurt, Çatalzeytin, İnebolu kısmını çok basit kurtarırsınız.

Teşekkür ederim, saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

ÇATALZEYTİN MERKEZ VE KONAKLI KÖYÜ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI AYTAÇ GÜZELAYDIN – Ben küçük bir şey eklemek istiyorum Sayın Vekilim.

Şimdi, hocalarımız da çok iyi bilirler, çiftlik balıklarıyla ilgili bir yem olayı, hamsiden yapılsın. Son kalan yer Sinop-Bartın kısmı arasında dip trolcülüğü yapıyorum ben. Diplerimiz poşet dolu, başka hiçbir şey yok. Bu bölge için özel olarak bir şey söylemiyorum, büyük bir sel felaketi yaşadık, 3 mil hattının içi ve dışı komple molozlarla doldu. Onu geçtik ama insan üretimiyle yapılmış olan bu barınaklardan binlercesi -bol bol fotoğraf topladım, size bunları teslim edeceğim- çöpler dolu.

Şimdi, ben mezgit balığından selam getirdim hocalarıma, çok büyük ricası var mezgit balığının, ben onu tutuyorum. Çiftlik balıklarına yedirmek için şu çaça balığı tutturuluyor. Çaça balığı denizin yemi, insan tüketimine uygun olmayan bir balıktır, sadece ve sadece çaça balığına dayandı iş. Çaça balığı bu şekilde çiftlik balıklarına yedirilmeye devam ettirildiği sürece ne göçebe gelen balıklarımız, ne yerel balıklarımız, hiçbiri geleceğini göremeyecek. Ağların farklılaştırılmasını, bunları konuşuyoruz ama çiftlik balıklarına yedirilmek için tutturulan tonlarca çaça balığının denizde kalmasını, bunu hakkı olan göç balıklarının ve yerel balıkların yemesini istiyoruz. Bölgesel kapatmayı sağlayamıyorsak da en azından bu bölgemizde bizim çaça balığının tutulup çiftlik balıklarına yedirilmesinin önlemesi istiyorum, benim ricam budur. Balıkların yiyeceği balık kalmıyor denizin dibinde. Tutanaklara geçiş istiyorum, çaça balığı denizin yemeğidir ve balığın yemidir; bu balığı lütfen çiftlik balıklarına yedirmeyelim. Hocalarımız çiftlik balıklarını çok seviyorlar zannediyorum, bu balıklar denizdeki balığın yemidir hocam. Ben bunu istiyorum sadece.

OTURUM BAŞKANI BARIŞ KARADENİZ – Buyurun Hocam.

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ DOKTOR ÖĞRETİM ÜYESİ ŞENOL PARUĞ – Maalesef, lezzet unsuru da göz önünde bulundurularak kültürü yapılan balıklar karnivor türler; levrek, çipura ve benzeri balıklar karnivor türler. Biz bunlara protein kaynağı olarak ikame birçok şeyi denedik ama bitkisel protein kaynağı ile hayvansal protein kaynağı aynı şey değil, birbirinin yerini tutmuyor ve maalesef biz de kendi içimizde bunu sık sık tartışıyoruz “Yurt dışından balık unu geliyor, ringa ve benzeri balıkların unu. İşte, burada, hamsi, çaça vesaire bunların unu yemlere katılıyor ve balıklara yedirek tekrar balık elde ediyoruz; ne kadar mantıklı?” diye. Ya omnivor türlere yöneleceğiz yetiştiricilikte -belki herbivor yani hem otçul hem etçil veya otçul türlere- veya da lezzet unsuru göz önünde bulundurularak buna bu şekilde devam edeceğiz. Doğru mu ekosistem açısından? Doğru değil ama şunu da unutmamak lazım: Şu an diyoruz ki 820 bin ton civarında bir balık avcılığımız var; işte, kişi başı 6 kilo düşüyor, balık yemi kısmı ayrıldıktan sonra, kişi sayısına bölünüyor zaten. Mevcut yetiştiriciliğimiz olmasa sadece avcılığı düşündüğümüz zaman, kişi başına 2 kilo balık düşecek. Yani yetiştirmesek ne yaparız? Mecburen kültür yapmak durumundayız.

ÇATALZEYTİN MERKEZ VE KONAKLI KÖYÜ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI AYTAÇ GÜZELAYDIN – Sayın Vekilim, çaça balığı gerçekten denizin ekmeği, ben burada destek istiyorum bu konuyla ilgili.

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ DOKTOR ÖĞRETİM ÜYESİ ŞENOL PARUĞ – Ben çaça balığından bahsetmiyorum şu an, çaça balığı avlanmasın, avcılığı yasaklansın o bölgelerde, ben buna karşı değilim. Ben hatta genel bir sorun olduğundan bahsediyorum, diyorum ki size: Ringa balığından elde edilen unlar da dâhil olmak üzere balık yemlerine katılıyor çünkü tükettiğimiz balıklar karniyor türler, mecburen yüzde 40 civarında ham protein içermek durumunda ve hayvansal protein içermek durumunda. Bunu da balık unundan sağlıyoruz, onun da çoğunluğu yurt dışından geliyor, euro üzerinden ve son derece pahalı, balık yemleri de öyle ucuz şeyler değiller. Hani burada bir kısır döngü söz konusu yoksa ben “Çaça balığı avlansın da yem fabrikalarında kullanılsın.” demiyorum, hamsi için de demiyorum bunu. Zaten kolay okside olabilen balıklar, aslında diğer balık unları daha kaliteli, sadece o açıdan baktığımda bile. Yani bu bir kısır döngü, buna ne yapılabilir? Belki beslenme alışkanlıklarını değiştirmek gerekiyor ama zaten balık kültürü çok gelişmemiş bir toplumuz yani kırmızı ete düşkünlüğümüz var, ucuz diye tavuk etine düşkünlüğümüz var. Şimdi, çipurayı, levreği zor yedirdiğimiz insanlara, alabalığı zor yedirdiğimiz insanlara, hadi “Sazan yediyoruz size.” mi diyelim? “Bakın, bunlar herbivor tür, bunları otla besliyoruz.” mu diyelim? Yani orada çok da fazla yapılabilecek bir şey yok ama ben beyefendinin söylediğinin aksine bir şey söylemiyorum; çaça balıkları, evet, önemli, avlanmasın, yem fabrikalarına gitmesin, hamsiler de gitmesin hatta, ben zaten kendim de buna karşıyım. (Alkışlar) Hani yetiştiricilikten bahsediyor olmamız, “Ekosistemdekileri tüm balıkları alalım, yem fabrikalarında kullanalım.” anlamında değil, buna da ihtiyacımız var.

Ekosistemdeki popülasyonlar gitgide azalıyor, balık stoklarımız azalıyor, gelecekte mecburen zaten kültür balığına yöneleceğiz yani nüfus artıyor, balık miktarı azalıyor. Bakın, 646 bin ton avcılıktan -480 bin ton civarı hamsi sadece- bugün 300 bin tona düştük, arada 250-280 bin tonlara kadar düştük maalesef, ekosistemler yok oluyor. Ben sözlerimde zaten yetiştiriciliği övdüğümü hatırlamıyorum, hatta az önce de çevresel kirlilikten, su kirliliğinden ve önlemler alınması gerektiğinden bahsettim. Burada asıl önemli olan, popülasyonların sürdürülebilirliğinin sağlanması, toplum bilinci de dâhil olmak üzere gerekli önlemlerin alınması, gerekli yaptırımların da eğer gerekiyorsa uygulanması. Her şey sürdürülebilirlik adına, ekosistemlerin sürdürülmesi adına. Size katılıyorum, bu balıkları avlanmasın tabii ki yem için, balık balığa yedirilmesin, zaten bizim ülkemizde bu yapılamaz amma velakin yurt dışında bazı uygun yerler var, krilli bol, ringası bol, uskumrusu bol vesaire; onlar kullanılsın.

ÇATALZEYİN MERKEZ VE KONAKLI KÖYÜ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI AYTAÇ GÜZELAYDIN – Bir gerçek var; çaça balığı tutuluyor ve bu balıklara yediriliyor, başka hiçbir şey yok. Çaça balığının tutulması için gerçekten yasa mı çıkar, nasıl yapılır, bilmiyorum efendim. Çaça balığının denizde sadece tek görevi vardır, dip hattında yatar, dip balıkları bunu yer, gelen geçen balıklar bunları yer, yatak yaptıklarında konaklamak için; han mantığı. Hamsi balığı batıdan başlar doğuya hareketini yapar, tutulması, fabrikalara gönderilmesi, yağının alınması, küspesinden çiftlik balıklarının beslenmesi çok mantıklıdır ama çaça balığı denizin bir garibanı, hiçbir şeyden haberi olmayan bir gariban. Gelecekteki küçük balıkçıyı korumak istiyorsak -balığı korumak adına bugün sabahtan beri konuşuyoruz- balığın yemeğini almayalım, balığın yemeği denize kalsın. Çok büyük tonajlar değil bu, ben dip trolcülüğü yapıyorum hocam, her gün denizdeyim, her gün denizdeyim.

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ DOKTOR ÖĞRETİM ÜYESİ ŞENOL PARUĞ – Bizim de Ege’de 2 trol tekemiz var, az önce Sayın Milletvekilimiz “Sahaya inmek gerekir.” dedi, ben de üçüncü kuşak balıkçıyım aynı zamanda. Size bu konuda katılıyorum, çaça balıkları avlanmasın sırf bu iş için çünkü besin piramidinde çok önemli bir yere sahiptir. Besin piramidinde önemli yere sahip olanlar yani primer tüketiciler veya second tüketiciler her daim korunmalı çünkü onları da daha büyük balıklar yiyor ve kendi popülasyonlarını beslenerek devam ettiriyorlar bir şekilde. Ama inanın, sırf bu hayvansal protein kaynağına ikame olsun diye denenmedik bitki kalmadı. Bezelyesi, soyası, mısırı, pirinci, her şey denendi şu ana kadar. Yüzde 81 ham protein oranına sahip kan kullanılıyordu daha

önce, kan unu daha doğrusu ama o da pasteurella, salmonella gibi çeşitli hastalıklara sebep olduğu için zaten yıllar öncesinde yasaklandı. Şu an, maalesef, balık üretebilmek için biz ciddi şekilde balık unu kullanmak zorundayız. Bu bir kısır döngü ama işte nüfus artışı, hayvansal protein ihtiyacı insanların, bunlar da göz ardı edilemeyen şeyler ama beyefendiye de katılıyorum. Hamsiler de kullanılmasın, çaça da kullanılmasın, her ikisi de.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Hocam, teşekkür ediyoruz, maksat hasıl oldu.

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ İNEBOLU MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRETİM GÖREVLİSİ DOKTOR MUSTAFA KARGA – Aslında aynı şeyi söylüyoruz ama buradan bakınca 9 görünüyor, oradan bakınca 6 görünüyor.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Ben bu tarafından bakınca sizin uzlaştığınızı anladım, hiçbir sıkıntı yok.

ÇATALZEYTİN MERKEZ VE KONAKLI KÖYÜ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI AYTAÇ GÜZELAYDIN – Balığın sorunu yemsiz kalmak, işin gerçeği bu. Yani çiftlik balıklarını evet, övüyoruz, geleceğimizi garanti altına alıyor ama denizdeki balıklarının bugün yemeğini alırken kimsenin sesi çıkmıyor, ben bu konuda çok ağlamak istiyorum, hep ağlayacağım konu da bu olacak.

Limanlar yıkılıyor, yapılıyor, ediliyor, misina ağları, ip ağlar ama ben denizde dip trol tutuyorum, çaça balığı burada tutulup çıktığı gün irsaliyeleri biz kesiyoruz limanlarda, gittikten üç gün sonra mezgit balığını, barbunya balığını, kalkan balığını burada göremiyoruz, konuyor ve göçüyor, yatak yapabileceği yer kalmıyor.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – “Yem yok, balık yok.” diyor ya balıkçılar dolayısıyla yemin olması lazım.

Tekrar her birinize katkılarınızdan dolayı teşekkür ediyoruz.

Hem teşekkür edelim ama hem de söz verelim.

Değerli Milletvekilimiz Fatma Serap Ekmekci’ye sözü bırakıyorum.

Buyurun.

FATMA SERAP EKMEKÇİ (Kastamonu) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Kıymetli Başkanım, Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Ankara’dan gelen Komisyonumuzun kıymetli heyeti, kıymetli protokolümüz, dernek başkanlarımız, çok kıymetli katılımcılar; her birinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Bugün, gerçekten çok güzel bir gündü ve hepimiz bir araya toplandık. Biz daha önce de küçük bir toplantı yapmıştık kendi aramızda, aslında ipin ucunu orada yakalamıştık ve bundan sonra da bunun gelişeceğini hep söylemiştik kendi kendimize. Bugün, heyetimiz Kastamonu’ya önem vererek -konulara da zaten vakıflar, her türlü soruna; aslında onlar her türlü şeyi biliyorlar ama sizden dinlemek tabii, daha başka- kayıtlara geçmesi açısından da buradalar, çok teşekkür ediyorum kendilerine, beni kırmadılar.

Burada Kastamonu’nun sorunlarını dinledik, küçük balıkçımızın sorunlarını, büyük balıkçımızın sorunlarını -endüstriyel olsun kıyı balıkçısı olsun- diğer yönlerden her türlü sorunları ele aldık. Tabii, bu, bir son değil, aslında daha yeni başlıyoruz her şeye. Biz 170 kilometre sahil ağına sahip olmamıza rağmen bu balıkçılık pastasından en düşük dilimi, dilim bile değil, ben hiç dilim almadığımı düşünüyorum, burada bir yanlışlık vardı. Ben bu Komisyona girdiğimde bile bana “Sen ne yapacaksın Balıkçılık Komisyonunda?” diyen arkadaşlarım oldu, vekil arkadaşlarım bile oldu çünkü Kastamonu ve balıkçılık arasındaki ilişkiyi inanılmaz bazı yerlerde anlatamamışız demek ki biz. Biz bir sahil şehriyiz, biz bunu geliştirmek durumundayız. Bugün Türk Ocağında gezerken aslında fotoğraflar bile anlattı -Kaymakam Bey bizi gezdirirken- değil mi? Fotoğraflardan baktığımızda, İnebolu çok eski bir liman

şehri, ilk ticaret odalarından bir tanesini kurmuş zamanında ve o liman şehri olmasından kaynaklı olarak da sosyal hayat şekli ne kadar canlıymış. Bu bir bağlantılı durum yani biz balıkçılığı ne kadar geliştirirsek, limanımızı geliştirirsek, bu sektörü geliştirirsek sosyal hayat da bu ölçüde gelişecek.

Ben ilk göreve geldiğimde de hep şunu söylüyordum: Her sektörde, her alanda bugünkü gibi istişareyle, ortak emekle en doğru sonuçlara birlikte varacağız, sorunları beraber çözeceğiz. Bugün bir tanesini ben başarmaya başladığımızı görüyorum, bunu düşünüyorum. (Alkışlar) İnşallah bu çalışmamız diğer sektörlerde de örnek olacak, inanın bu daha bir başlangıç. Hayallerimizi, hedeflerimizi hep birlikte inanarak gerçekleştireceğiz. Ben bu noktada Komisyonumuza bir kez daha teşekkür etmek istiyorum ve en son, Komisyon raporuyla da artık elimizde hem Kastamonu için hem de ülkemiz için bu alanda bir yol haritası olacağına inancım tam. Bu şekilde, gerekli kanuni düzenlemeler ilgili yerlerden yapılarak, düzenlenerek artık balıkçılık ve denizcilik alanında ülkemizin çok çok daha iyi yerlere geleceğine inancım da tam. Bu noktada da destekleriniz çok önemli, katılımlarınız çok önemli. Biz istişareyi hiçbir zaman bırakmayalım, bugün, burada Komisyonumuz var ama biz yine her zaman irtibatla olalım ki sorunlarımızı hemen ilk elden ulaştırabilelim, bunun takibini yapabilelim. Ben her zaman size sonuna kadar desteğim ama siz de bana destek olun lütfen, devam edelim bu şekilde.

Tekrar teşekkür ediyorum, çok sağ olun. (Alkışlar)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Biz teşekkür ediyoruz.

Milletvekillerimize teşekkür ediyoruz.

Başkanım, buyurun.

AK PARTİ İNEBOLU İLÇE BAŞKANI MEHMET ALİ KÖMÜRCÜ – Sayın Başkanım, hepiniz hoş geldiniz.

Bu kadar vekili bir arada görmüşken... Yerinde de gördünüz, balıkçı barınağının sözünü alalım, kayıtlara geçsin, resmiyette bugün sözünü alalım sizlerden bunun. (Alkışlar)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Bu, tutanağa geçmiş oldu; biliyorsunuz onu bakanlıklar yapacak.

Başta, Sayın Vekilimiz Fatma Hanım bu işin takibini yapacak, biz de destek olacağız ona.

Bu şehrin vekili olduğu için burada yapılan her şeyi şehrin vekilleri yapar, dolayısıyla biz de elimizden gelen desteği göstereceğiz.

Teşekkür ediyorum Başkanım, sağ olun.

Ben Komisyonumuzun üyesi değerli milletvekillerimize katkılarından dolayı, milletvekillerimize de Fatma Hanım'ın şahsında teşekkür ediyor etmek istiyorum. Değerli Kaymakamımıza, müdürlerimize, değerli Başkanlarımıza, kooperatif, üst birlik başkanlarımıza, burada bize ev sahipliği yapan İlçe Ticaret Odası ve İl Ticaret Odası Başkanımıza, buradaki kıymetli Belediye Başkanımıza, akademisyenlere, kıymetli hocalarımıza, her birinize ayrı ayrı, tek tek katkılarınızdan dolayı teşekkür ediyorum.

Bu toplantı başta İnebolu ve Kastamonu için, toplantıda bize söylediğiniz sorunlar ve çözüm yolları da inşallah Türkiye’de bizim Komisyon olarak oluşturacağımız kısaca “Su Ürünleri Araştırma Komisyonu” diye ifade ettiğimiz Komisyon raporu marifetiyle bütün Türkiye’deki sektörün, su ürünleri ve balıkçılık sektörünün gelişmesine katkı sağlayacak diyorum.

Toplantımızın hayırlara vesile olması duasıyla toplantıyı kapatıyorum.(Alkışlar)

Kapanma Saati:18.40